

ANT

Haftalık Dergi • 1 Nisan 1969 • Sayı: 118 • 125 Kuruş

CHP'YE
AMERİKA
ÇENGEL
ATTI

FARUK SÜKAN

**..YALAN
SÖYLÜYOR**

HAFTANIN
NOTLARI

Yeni örgütler

■ AP iktidarının anayasa dışı iktidarı ve emperyalizmin yeni oyunlarına karşı emekçi halk ve devrimci öğrenciler yeni örgütler kurarak direnç hareketini genişletmektedirler. İstanbul'daki emekçiler ve devrimci öğrenciler bir araya gelerek «Devrimci İşçi, Köylü ve Öğrenci Birliği»ni kurmuşlardır. Birlik ilk bildirisinde «Anadolu'da toprağı ağalar tarafından zaptedilmiş, tefeci, sermaye hegemonyası altında inim inim inletilen, sarı yirmibeş kuruşa hasret Türk köylü ve işçisi» adına üniversite gençliğine seslenerek «Geri kalmışlığımızın nedenlerini biz de bilmek istiyoruz. Yerüstü ve yeraltı kaynaklarımızı dış gavurla işbirliği yaparak sömüren satılmışların yurdumuza uzansa kırı ve pis ellerini hep beraber kırmak için senl yanımızda, safınızda bekliyoruz» demektedir. Yeni birlik, devrimci gençlerle emekçi kitlelerin kaynaşmasını ve ortak kavga yürütmesini amaçlamaktadır.

Sonuç vermeyen ziyaret

Geçen hafta Türkiye'yi resmen ziyaret eden Romanya Devlet Başkanı ve Komünist Partisi Birinci Sekreteri Çavuşesku ile yapılan temaslarda olumlu sonuç vermemiştir. Türkiye ile Romanya arasındaki en önemli görüş ayrılığı, Balkan Birliği konusunda çıkmıştır. Çavuşesku, Balkan ülkeleri arasında siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel alanlarda bir birliğin teşkil edilmesini, bunun için de bu ülkelerin bağlı bulundukları askeri paktlardan ayrılmasını görüşünü getirmiş, Romanya'nın da bu amaçla uzun vadede Varşova Pakti'nden ayrılacağını söylemiştir. Buna karşılık Cumhurbaşkanı Sunay, Türkiye'nin NATO'da kalmakta kararlı olduğunu belirterek öneriye karşı çıkmış, ancak Balkan devletleri arasında ikili anlaşmalar yapılabileceğini bildirmiştir. Tam bu görüşmeler sırasında Başbakan Demirel'in de, NATO'nun saldırgan amaçlarla kurduğu «Çağrı Kuvveti»ne Türkiye'nin de katılacağını açıklaması pismiş aya su katmış ve anlaşma ortamı kalmamıştır. Bu yüzden, Çavuşesku'nun İstanbul'da yapacağı basın toplantısı son anda iptal edilmiş, görüşmeler sonunda da ne suya ne sabuna dokunan bir bildiri hazırlanmıştır. Bu anlaşmalar arasında bir baraj ile bir hidroelektrik santral inşası ve Romanya'dan petrol ithali yolunda temaslarda yapılması da vardır.

Üniversite baskını

■ Üniversiteye gece yarısı polis baskını yapılmasını isteyerek yüzkarası bir sorumluluk altına giren Rektör Ekrem Şerif Egeli, üniversitenin kimin tarafından aranabileceği yolundaki bir soruya, «Üniversite muhtariyeti üzerinde yeni bir polemik açılmasını istemiyorum» diye cevap vermiş, ayrıca üniversitedeki komando baskınından sonra Vali Poyraz'a telefon edip, «Gelli bakın, silahlar konuşuyor. İçeride asker de getirin» şeklinde konuştuğunu itiraf etmiş, bunun üzerine bir basın toplantısı düzenleyen öğrenci cemiyetleri de, «Üniversitenin aranması kesin olarak özerkliğe aykırıdır. Üniversite aranırken, polisin yanında kimse bulunmadığına göre, polisin neyi nereye yerleştireceği belli olmaz. Üniversite yöneticilerinin işbirlikçi tutumunu şiddetle takbih ederiz» demişlerdir.

Barış çağrısı

■ Cezayir Cumhurbaşkanı Bumedjen, Akdeniz'in «barış denizi» haline getirilmesini istemiştir. Sovyetler Birliği'nin «Pravda Gazetesi» muhabiri ile bir konuşma yapan Bumedjen, demecinde, Türkiye, Yunanistan, İtalya ve İspanya'daki NATO üslerinin kaldırılması çağrısında bulunarak şöyle demiştir: «Akdeniz'i bir barış denizi haline getirmek zorundayız. Bunun için de Amerikan Atlantik Filosu'nun Akdeniz'den ayrılması ve İspanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye'deki NATO üslerinin, bu arada Amerikan askeri üslerinin kaldırılmasına hayati önem veriyoruz.»

Meclis'i bastılar

■ Devrimcilerin en küçük eylemi Sökan'ın polislerce kan dökülerek engellenirken, çoğunluğunu İmam Hatip Okulu öğrencileri ve mezunlarının teşkil ettiği 150 kişilik topluluğun Meclis'i basmasına müdahale eden olmuştur. Başbakan Demirel'i «Sen de mi İslama kelepçe vurmak isteyenlerin safına girecektin?» diye suçlayan baskıncılarla AP milletvekilleri arasında kılıklı ilgili tartışmalar yapılmıştır. Meclis'i basanlardan biri, AP Milletvekili Sabahattin Savacı'ya «Ne zaman Müslüman devlet olacaksınız?» diye sormuş ve «Bekleyiniz, telaş etmeyiniz» cevabını almıştır.

Proleter'e saldırı

■ Proleter Şoför Yalçın Özerden, Kadıköy'de minibüs aklarının yeni bir saldırısına uğramıştır. Kadıköy'den beş yolcuyla Kartal istikametine giderken Maltepe'de inmek isteyen iki yolcuyla Maltepe Camii yanında durarak indiren Proleter Şoför'ün arabasına, üstlerine vazife olmadığı halde, Minibüsçüler Cemiyeti Başkanı Burhan, Komünizmle Mücadele Derneği eski başkanı Hayati Hangerioğlu ve beş kişi saldırıya, arka camda bulunan PROLETER yazısının plastik harflerini sökerek parçalamışlardır. Bu zorbalığa direnen Yalçın Özerden'i de boğazını sıkarak hırpalamışlardır. Olay savcılığa intikal ettirilmiştir.

Tasarıları protesto

■ Anayasaya suikast niteliğindeki yeni tasarılar karşı tepkiler devam etmektedir. Çeşitli kuruluşlar, yayınladıkları bildirilerle, tasarıların Türkiye'ye faşizmi getirmek amacıyla hazırlandığını belirtmekte ve halkı direnişe çağırılmaktadırlar. FKF Hukuklar Fikir Kulübü de yayınladığı bildirilerle «Terör Kanunu» olarak bilinen Anayasa Nizamı Koruma Kanunu Tasarısı ile meclislerden geçen Avukatlık Kanunu'nu ve TRT Kanun Tasarısı'nı protesto etmiş, «Artık direnmelerimiz yalnız boykotlar ve işgaller biçiminde olmayacaktır. Bundan böyle direnmelerimiz daha değişik ve daha güçlü olacak» demiştir. Ankara'da 5 bin öğrencinin katıldığı «İktidarın baskı kanunlarını ve eğitim düzenini protesto yürüyüşünde yeni tasarılar ve bozuk eğitim düzeni şiddetle yerilmiş, zorbalığa ve bozuk düzene direnme andı içilmiştir.

Bakana cevap

■ Çalışma Bakanı Turgut Tokar'ın Bursa'da yaptığı bir konuşmada iktidarın anayasa dışı tutumuna muhalefet edenleri suçlaması üzerine basına bir demec veren DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker, bakanın uluslararası gerçeklerden ve Türkiye işçi hareketinden habersiz olduğunu belirtmiş, TRT yönetimi kurulunda sadece Türk-İş'e temsil hakkı verilmesi üzerinde de durarak «Bakan, Türkiye'de anayasadan yana 100 bin işçinin desteklediği DİSK'i tasfiyeyi amaç bilmektedir. Çalışma Bakanı Tokar, partizan anlayışa saplanın acı meyvelerini mutlaka tadacaktır» demiştir.

Üniversitelere kilit

■ AP iktidarının giderayak hazırladığı tasarılar furyasına, bir de üniversitelerin görüşü alınmadan hükümet tarafından hazırlanarak meclise sevk edilen Üniversiteler Kanunu Değişikliği Tasarısı eklenmiştir. Bütün Üniversite öğretim üyeleri ve öğrencileri bu tasarının şiddetle protesto etmektedirler. Ankara Üniversitesi Senatosu ve Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörler Kurulu, yayınladıkları bildirilerle tasarının üniversitenin geleceğini tehdit ettiğini, tasarının kanunlaştığı takdirde üniversite rektörleri, dekanları ve profesörlerinin görevlerinden istifa edeceklerini açıklamışlardır. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Bedri Karafaklıoğlu ise, tasarının kanunlaştığı takdirde üniversitenin kapısına kilit asmak zorunluğu doğacağını bildirmiştir.

Amerika'ya imtiyaz

■ Amerikan «Potash and Chemical Corporation» firması ile Fransız «Ugine - Kuhlmann» firmasına, Devlet Planlama Teşkilatı'nın izniyle Bor tuzlarının işletmesi ve ihracı için yeni bir imtiyaz verilmiştir. Bu iki firmanın ortaklaşa 10 Milyon Lira sermaye ile kuracakları tesis, madenleri işletmek üzere kimya laboratuvarları inşa edecek ve ayrıca bakır, kobalt, fosfat, krom ve diğer bir çok maddeyi aramak, bulmuş madenleri devralmak ve bunları işletmek hakkına sahip olacaktır. Böylece maden cevherlerinin emperyalizme peşkeş çekilmesine ve bir yandan ikili anlaşmaların yeniden gözden geçirildiği bildirilirken yeni imtiyazlar verilmesine devam edilmektedir.

Köylü yürüyüşünü önlediler

Son günlerde gelişen köylü hareketleri egemen sınıfları ve iktidarı adamakıllı telaşlandırmış. 17 Mart Pazartesi günü Kars ilinin Susuz İlçesine bağlı İncesu ve Çamçavuş köylülerinin kredi dağılımındaki adaletsizliği protesto etmek üzere düzenledikleri yürüyüş iki gün önce köye gönderilen jandarmaların baskısıyla engellenmiştir. Bir yandan jandarmalar köylüleri dipçiklerken, üstlerini ve evlerini ararken köylere dağılan milli emniyet mensupları da yürüyüşü sabote edici faaliyette bulunmuşlardır. Yürüyüşün engellenmesine rağmen 17 Mart günü TIP Kars Milletvekili Adil Kurtel ile parti ve FKF Erzurum Sekreterliği üyeleri köye gelerek bir sohbet toplantısı yapmışlar, köylülere kredi dağılımındaki adaletsizliği anlatmışlardır. Bu arada Kurtel köylülere sosyalist düzenin ne olduğunu anlatmış, «İşte arkadaşlar bizler sosyalistiz ve sosyalizm budur» deyince köylüler tarafından çılgınca alkışlanmıştır. Öte yandan, yürüyüşü engel olunmadığı takdirde yürüyen köylüleri korkutmak üzere Susuz İlçesi'nde AP'lilere silah dağıtıldığı da öğrenilmiştir.

NATO Çağrı Kuvveti

Başbakan Demirel, çağrı üzerine bir araya gelecek ve Akdeniz'de gözetleme görevi yapacak NATO Çağrı Kuvveti'ne Türkiye'nin de katılacağını açıklamıştır. «Türkiye çağrı kuvvetine ne kadar güçlü katılacak?» sorusuna «Söylememek» cevabını veren Demirel, bu konuda İnönü'nün kendisine yolladığı mektubu da cevaplandırarak açıklamıştır. NATO Kuvveti, manevralar ve ziyaretler içinde periyodik olarak da bir araya gelecektir. Böylece 6. Filo'nun tek başına olamasa bile, diğer müttefik gemileriyle birlikte Türk limanlarına asker çıkartması da mümkün olacaktır. Nitekim geçen hafta bir NATO filosu İzmir Limanı'na demirlemiş ve Amerikan askerleri tekrar kordon boyuna çıkmıştır.

Deprem felaketi

Batı Anadolu'nun il ve ilçelerinde kaydedilen depremler binlerce binanın yıkılmasına yol açmış, 53 kişi depremde can vermiştir. İktidarın evleri yıkılan vatandaşlarla doğru dürüst ilgilenmemesi, deprem bölgesine bir bakan dahi yollamaması dikkati çekmiştir. Felaket bölgesindeki yurttaşlar kendi kaderlerine terkedilmiş, bir çok köy ulaşım imkânlarının yokluğundan günlerce unutulup gitmiştir. Bu bölgedeki vatandaşların kaderi de, görüldüğü göre, Varto ve Adapazarı felaketzedelerinin kaderinden farklı olmayacaktır.

Halka yeni kazıklar

«Halk sektörü» olarak nitelenen, gerçekte bazı kapitalistler ile CHP kodamanlarıca tezgahlanıp dar gelirli halkı soymak için faaliyete geçirilen Hıstaş'tan sonra birtakım açığözler «halk sektörü» adıyla yeni ortaklıklar kurmak çabasına girişmişlerdir. Deva Sanayi ve Ticaret A. Ş., 100 milyon sermaye ile Devsan adlı yeni bir gıda sanayi şirketi kurduğunu ilanlarla açıklamıştır. Öte yandan, yine CHP'ilerin aynı şekilde bir oyunla «öğretmenleri hissedar edecek» yeni bir şirket tezgahlamağa çalıştıkları, işin başına da eski İstanbul Millî Eğitim Müdürü Halis Kurtça'yı geçirdikleri öğrenilmiştir. Bazı devrimci öğretmenler de Alet edilmek istenmiş, fakat olumsuz cevap alınmıştır.

Öğretmen kıyımı

Öğretmen kıyımının ve partizanlığın son örneğine Kayseride rastlanmış, bir kız öğrencisine sarkıntılık eden ve haklarında soruşturma açılan bir Öğretmen Okulu öğretmen, iktidarın kukla örgütü Milli Yetici Öğretmenler Derneği'nin mensubu olduğu için yerinde buralmış, buna karşılık mezun olan öğrencileriyle evlenen iki öğretmen kötü örnek olur gerekisiyle başka yerlere sürülmüşlerdir. Kayseri'nin bir başka ilçesinde de bir öğretmen, Yaşar Kemal'in İnce Memed kitabına kitaplıkta yer verdiği için gerekçe gösterilmeden bakanlık emrine alınmıştır.

Meclis'ten geçmeli

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, «Akdeniz'de kurulması tasarlanan Çağrı Kuvveti'ne katılma kararının parlamentodan geçirilmesinin zorunlu olduğu» görüşünü açıklamıştır. Aybar bu konudaki demecinde, «Ortadoğu'daki gergin durum her an bir savaşa dönüşebilir ve bu savaş çok daha geniş bir nitelik kazanabilir. Hal böyle iken Demirel Hükümeti'nin Amerika'nın Akdeniz'de kurmayı tasarladığı «Çağrı Kuvveti'ne katılma kararı vermiş olması, son derece isabetsiz ve tehlikeli bir davranıştır» demıştır.

Alkılıç Pasakapısı'nda

Geçen hafta bir kalb krizi geçirerek sağlık durumu ciddileşen 142. maddenin çilekeş mahkumu Şadi Alkılıç, aylardan beri yatmakta olduğu Toptan Cezaevi'nden alınarak Pasakapısı Cezaevine nakledilmiştir. Alkılıç'ın sürekli tıbbi bakım altında bulundurulması gerekmektedir, uzun süre hapsede tutulduğu takdirde hayatının tehlikeye düşmesinden endişe edilmektedir.

Halk ozanları

Halk Ozanları Derneği Birinci Kongresi'ni yapmış ve tüzüğün amaç kısmına «emperyalizmle savaş, halkı sömürükleri halka anlatmak» maddeleri eklenmiştir. Kongre sonunda başkanlığa Aşık Fermani seçilmiştir.

Dinle, Bay Sükan!

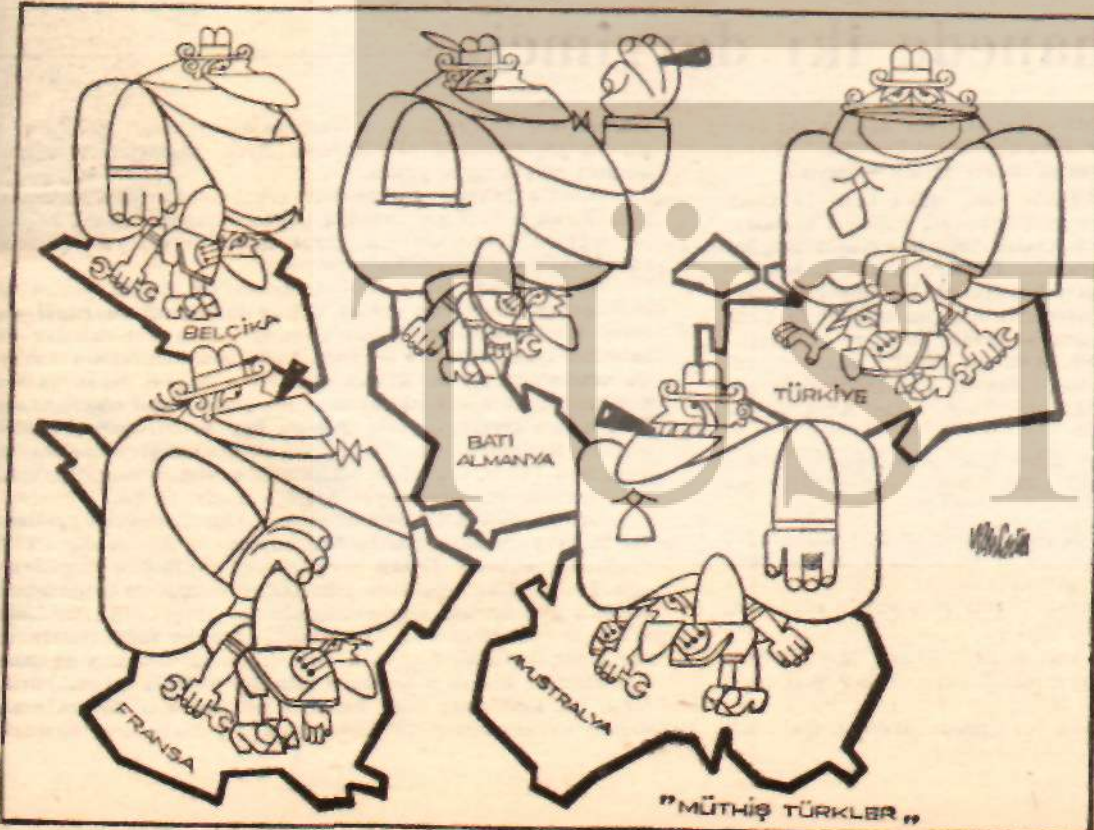
GÜN geçmez ki şemset habercisi baykuş suratıyla gazetelerin manşetlerine tünemesin, yeni bir yalan, yeni bir iftira kusmasın! Söylediği şeyler, bir parça akıl ve mantık sahibi her insanın rahatlıkla gülüp geçebileceği cinstendir. Gel gör ki Türkiye Cumhuriyeti'nin içişleri bakanlığı koltuğunu işgal etmekte olması, söylediği her lafa gazete sekreterlerinin eliyle en azından 72 puntoluk önem kazandırmaktadır. Kendisinin de itiraf ettiği gibi Washington'da, State Department'in esrarengiz odalarında, ismini, seçerisini taşıyan fişin üzerine «O. K.» çekildikten sonra iktidar merdivenlerinde hızla yükselmiş, Türkiye'nin bütün iç güvenlik kuvvetlerinin kontrolünü ele geçirmiş, ajanlarıyla, fişleriyle, SS kitalarıyla, baskınlarıyla Hitler'e özgü bir polis rejimi kurmuştur. İşte, yalan ve iftirayı devlet adamlığının tek sermayesi haline getiren bu adamın geçen hafta besleme gazetelerin manşetlerinde kustuğu hezeyan: Türkiye sosyalistlerinin Moskova'dan emir aldıkları tesbit edildi! Ya delil? O da hazır: Roma'da TİP'in de iştirakiyle yapılan Akdeniz İleri Partiler Konferansı kararları... Bu kararlar tek tek Moskova'dan dikte ettirilmekte, Sovyetler Birliği'nin yeni politikasını bölgede hakim kılmak için Akdeniz ülkelerindeki sosyalistler tarafından uygulanmaktadır.

NEDİR bu Roma toplantısında alınan kararlar? Bizzat Sükan'ın açıkladığına göre: Akdeniz'deki Amerikan ve İngiliz üslerinin kaldırılması, Altıncı Filo'nun geri çekilmesi, NATO'nun kaldırılması, Amerikan emperyalizmiyle mücadele edilmesi, Kuzey Vietnam'ın desteklenmesi, Fasizme karşı mücadelenin dünya çapında takviyesi... Bu kararları, Moskova'nın direktifiyle alınmış gibi gösterebilmek için insanın utanmaktan, sıkılmaktan zerrece nasibî olmamak gerektir. Hele o insan, yeryüzünde ilk ulusal kurtuluş savaşlarından birini vermiş bir ülkenin içişleri bakanlığı koltuğunu işgal ediyorsa... Kişi, sosyalist olsun yada olmasın, yukarıdaki kararları almak yada bu kararlara katılmak için Moskova'dan direktif almasına zerrece gerek yoktur. Yeter ki, ulusal haysiyetten, insanlık haysiyetinden bir nebze nasibî olsun... Bu kararlara imza koyanlar içinde Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi vardır, Filistin Ulusal Kurtuluş Cephesi vardır, Suriye Baas Partisi vardır... Yakın tarihin en haklı kurtuluş savaşlarını veren bu örgütleri Moskova'dan emir almakla suçlayabilmek için insan ya körcahil, yada bu ulusal kurtuluş hareketlerinden tedirginlik duyan Amerikan emperyalizminin kölesi olmalıdır. Tıpkı, 1920'lerde Mustafa Kemal'in ulusal kurtuluş hareketini Moskova'dan emir almakla suçlayan emperyalizmin işbirlikçisi Babıâli nazırları gibi...

İÇİŞLERİ Bakanı Sükan! İşte açık seçik söylüyorum: Bir sosyalist olarak, Akdeniz İleri Partiler Konferansı'nda alınan kararlara, bütün Türk sosyalistleri gibi, ben de katılıyorum. Evet, Akdeniz'deki Altıncı Filo defolup gitmelidir, Türkiye'yi de içine soktuğunuz NATO Çağrı Kuvveti dağıtılmalıdır. Türkiye'nin donanması Türkiye'nin hizmetinde olmalıdır. NATO kaldırılmalıdır. Türkiye'nin ordusu Türkiye'nin emrinde olmalıdır. Amerikan emperyalizmi, bütün askeriyle, danışmanıyla ve en önemlisi sömürücü sermayesiyle ve de işbirlikçileriyle hiçbir kalıntı bırakmamacasına Türkiye'den kovulmalıdır. Kuzey Vietnam'ın ve Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin, sadece onların da değil, Venezuela Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin, Filistin Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin ve tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin zafere ulaşması için her fedakarlık yapılmalıdır. Bunları, Moskova'dan emir aldığım için değil, Türkiye'nin bağımsızlığını, ulusal haysiyetini her şeyin üstünde tuttuğum için, çilekeş halkının bunlar gerçekleştirmeden mutluluğa ve refaha erişemeyeceğini bildiğim için, 1920'lerin ulusal kurtuluş hareketini sürdürmek sorumluluğunu duyduğum için istiyorum. Ve iyi dinle Bay Sükan! Bunu, boğazlarından tek ruble geçmemiş insanları sömürerek Rusya ile ticaretten milyonlar vuran, Türkiye'de komünizm düşmanlığından dem vurup bir cepte dolar, bir cepte ruble, Varna'da, Bükreş'te, Leningrat'ta sefa süren kompradorlardan halkımızı kurtarmak için istiyorum.

YAZISIZ

Faruk Sükan yalan söylüyor

Bir yandan CHP Amerika'ya yamanıp önümüzdeki seçimlerde hiç değilse koalisyonlu bir iktidarın yolunu açmak isterken, AP iktidarı da Wall Street ve Pentagon'daki patronlarının kendisine güvenini güçlendirmek için elinden gelen çabayı harcamakta, yüzölçümü tertiplere ve tedbirlere başvurmaktadır.

AP iktidarının bu yolda en büyük atraksiyonu, geçen hafta «NATO Çağrı Kuvveti» adlı yeni saldırı kuvvetine Türkiye'yi de katması olmuştur. Amerikan emperyalizminin Akdeniz'deki çıkarları uğruna Türkiye'yi yeniden tehlikeli bir oyunun içine sokan AP iktidarı, bu suçunu örtbas edebilmek için de sosyalist ve devrimci güçlere karşı adı bir iftira kampanyasına girişmiştir.

Sükan, geçen hafta İstanbul'dan valilik kanahıyla ajans ve gazete merkezlerine gönderdiği yazılı bir açıklamada, Türkiye İşçi Partisi'ni Moskova'nın paralelinde olmak ve Rusya talimatındaki kararları itirazsız imzalamakla suçlamıştır. Sükan, ayrıca, Doçent Burhan Cahit Ünal'ın İtalya'daki Proleter Sosyalist Birliği Kongresi'ne katıldığını, parti genel başkanı Mehmet Ali Aybar ve Genel Sekreter Rıza Kuas'ın da katıldığı daha önceki toplantıların da Uluslararası sosyalist partiler toplantısı değil, komünist partiler toplantısı olduğunu ileri sürmüştür.

Sükan'ın bu sözümüne suçlamalarında, neresinden bakılırsa bakılsın, yalan ve iftira sırtı-maktadır.

Daha önce de TIP tarafından açıklandığı gibi, Doç. Ünal'ın katıldığı toplantı, komünist partisi kongresi değil, bağımsız, sosyalist bir parti olan İtalyan İşçi Birliği Sosyalist Partisi kongresidir.

Bu partinin de iştirakiyle daha önce İtalya'da yapılan ve TIP'in de katıldığı toplantı ise komünist partiler toplantısı değil, Akdeniz İleri Partiler Konferansı'dır. Bunu anlayabilmek için, konferansa katılan partilerin isimlerine bir göz atmak kâfidir.

Sükan'ın suçlamaları öylesine uydurmadır ki, doğru dürüst tahkik dahi etmeden bu konferansa TIP adına Mehmet Ali Aybar ve Rıza Kuas'ın katıldığını ileri sürmüştür. Oysa, konferansa katılanlar Aybar ve Kuas değil, Sadun Aren ve Kuas'tır.

Aren ve Kuas'ın katıldığı Akdeniz İleri Partiler Konferansı'nda Akdeniz'den sadece Amerikan filousunun değil, onunla birlikte Sovyet filousunun da

çekilmesi isteği karar altına alınmıştır.

Sükan'ın yalan ve iftiraları bununla da bitmemektedir. Önceki hafta Millet Meclisi'nde Kanlı Pazar günü anti - emperyalist yürüyüşe katılan devrimcilerle suçlamalarda bulunurken de aynı bakan yalan üstüne yalan söylemiştir. Nitekim, Sükan'ın bu yalanlarını geçen hafta Türk Solu dergisi birer birer tesbit etmiştir.

Sükan, Kanlı Pazar olaylarını Demokratik Devrim Derneği ve İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği'nin kışkırttığını ileri sürerken yetmiş kişilik bir kışkırtıcı listesini meclise sunmuştur. Sükan'a göre Demokratik Devrim Derneği'nin başkanı Veddi Özgüner, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği'nin Başkanı Mihri Belli'dir. Bu derneklerin başkanlarının kim olduğunu öğrenmek için, Sükan'ın kendisine bağlı İstanbul Emniyeti'nin Cemiyetler Masası'na bir telefon etmesi kâfi iken, yalan yanlış isimler vererek gülmüş duruma düşmüştür. Yine Kanlı Pazar'ın teşvikçi ve tahrikçisi olarak gösterilen Deniz Gezmiş ile Celal Doğan'ın Kanlı Pazar günü, bir buçuk ay önce girdikleri cezaevinde bulundukları gibi, Kutber Akah'n da altı aydan beri Adana'da bulunmaktaydı. Sükan, bu arada bir çok genç de, TIP üyesi olmadıkları halde TIP'li ilan etmiştir. Bozkurt Nuhoğlu, Celal Doğan, Mustafa Gürkan, Mustafa Lütfi Kıyıcı, Mustafa Zülkadiroğlu, Sükan'ın kendi kafasından

TIP'e soktuğu kimseler arasındadır.

Kaldı ki, Kanlı Pazar günü yapılan anti - emperyalist yürüyüşe katılanların TIP yada FKF üyesi olup olmamasının ne önemi vardır. Amerikan erlerinin Türk topraklarını kirletmesine Türk kadınlarıyla yatmasına tahammül etmemek haysiyetine sahip herkes, TIP'li yada FKF'li olsun olmasın, mutlaka böyle bir anti - emperyalist yürüyüşte yer almak, yer alamazsa bile desteklemek zorundadır. Ama, devletin polislerini Amerikan erlerinin fuhuş yaptıkları otellerin kapısına nöbetçi diken bir Faruk Sükan'dan bu hassasiyeti beklemek tabii ki imkânsızdır.

O Faruk Sükan ki, bugün mensup olduğu partinin iktidara gelmesini ve kendisinin de İçişleri Bakanlığı koltuğunu işgal etmesini Amerika'ya borçludur.

Sükan'ın 1965 seçimlerinden önce, tıpkı bugün CHP'lilerin davet edildiği gibi, nasıl Amerika'ya gittiğinin ve oradan ne izlenimlerle döndüğünün canlı şahidi İlhami Soysal bildiklerini Akşam'da açıklamıştır.

Bu Sükan, Amerika'daki patronlarından öğrendiğini, Amerikan emperyalizminin çıkarları adına elbette burada da uygulayacaktı. Dört yıldır, fişkiyle, dosyasıyla, SS katalarıyla, meclis baskınlarıyla uygulamıştır da...

Ama iyi uygulayamamıştır. Bir konferansa katılan partilerin niteliğini, katılanların kim olduğunu, cemiyetler masasına

Sofa karşı her türlü yalan ve iftiraya başvuran İçişleri Bakanı Sükan, Demirel'le birlikte...

Amerika Türkiye'de nabız yokluyor!

1955 ce Washington' seçimlerinden önce celerde tasnif edilmiş fişlere in gizli mahzenlerindeki çekme-göre adam seçerek Türkiye'de iktidara getiren Amerika bugün de bir yandan aynı fişlere göre CHP'den adam seçerken, bir

Hapishanede iki devrimci...

AP iktidarının Türkiye'de estirdiği terör dalgası iki devrimciyi demir parmaklıklar arkasına sürüklemiştir: Yazar Mihri Belli ve devrimci gençlik lideri Deniz Gezmiş...

Geçen hafta da bildirdiğimiz gibi, Mihri Belli 19 Ocak çarşamba sabahı «Komünizm propagandası yaptığı» iddiasıyla tutuklanmıştır. Belli'nin 5 Aralık 1968'de Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde verdiği konferansla T.C.K'nun 142/1. maddesini çiğnediğini ileri süren savcılık, Hukuk Fakültesi'nde vermeye hazırlandığı ikinci konferansa iki gün kala Sulh Ceza Yargıçlığı'ndan aldığı bir kararla yazan polisler yakalattırarak cezaevine göndermiştir. Belli'nin tutuklanması ve cezalandırılması için fetvayı ise, İstanbul Üniversitesi'nin gedikli bilirkişisi Prof. Sahir Erman, Prof. İlhan Akın ve bir asistan vermişlerdir.

Tutuklama olayı üzerine kendisiyle görüştüğümüz Mihri Belli'nin eşi Sevim Belli olay günü olup bitenleri şöyle anlatmıştır:

«— Saat 11 sıralarıydı. Kapıyı iki kişiye açtım. Emniyet birinci gubeden olduklarını söylediler ve Mihri'yi ifadesi alınmak üzere savcılığa kadar götürceklerini bildirdiler. Oysa o güne kadar gelir, belirlili bir saat verir ve o saatte savcılığa olmasını isterlerdi. Anlamahydım.

Devrimcinin kaderi bu, yok daha doğrusu devrimciliğin gereği bu bütün dünya ülkelerinde. Devrimci her şeyi pes-nen kabul etmek zorunda.

Bir çok dava açıldı... Son duruşmada savci, soruşturma

konusu olay yerine geçmiş üzerinde durup Mihri Belli'nin bağından geçenlerin özetini anlattı. Oysa, anlattıklarının dava konusu olayla ilgisi yoktu.

Elbette karşı - devrimciler ellerindeki bütün imkanları kullanarak bizleri susturmaya çalışacaklardır. Fakat her seye rağmen tarihi oluşum içinde doğrular ortaya çıkacak, haklar sahiplerine teslim edilecektir.»

Ote yandan, İstanbul Üniversitesi'ne baskın yapan komandoların hiçbirinin kılına dokunulmazken, Devrimci Öğrenci Birliği Başkanı Deniz Gezmiş, halen Sağmalcılar Cezaevinde yatmaktadır. 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararına ayukatları iki kez itiraz etmişlerse de, iki itiraz da reddedilmiştir. Her karıştıktan sonra suçlu olsun olmasın, derdest edilen Deniz Gezmiş, polisin boy hedefi haline getirilmiştir. Komandoların silahlı, sopalı zorbalığı ortalıkta kol gezirken Deniz Gezmiş'e isnad edilen suç, «ammé nizamını haleldar etmek, tahancayla adam yaralamak»tır.

Ote yandan ANT mensuplarının Amerikan emperyalizmine karşı yazdıkları yazılardan dolayı yargılamalarına devam edilmektedir. Geçen perşembe günü Doğan Özgüden'in «Go Home Yankees», Hüseyin Baş'ın «NATO Kovulmalıdır» başlıklı yazılarının duruşmalarına 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilmiştir. O zamanki sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar ile birlikte «hükümeti tahdik» iddiasıyla yargılanan Özgüden ve Baş'ın avukatları bilirkişi raporlarını reddetmişlerse de, mahkeme yeni bilirkişi incelemesine lüzum olmadığına karar vermiş ve duruşmaları 24 Mayıs'a ertelemiştir.

İktidarcılık oyunu

Yaşar Kemal

Dear Returns from Study in America

This is a request for your participation in a study of people who have attended American universities or colleges, and have returned to Turkey during the past ten years. I have a Fulbright Research Grant to study returned views of United States experience, and of the development of Turkey. The enclosed questionnaire will be enclosed rather quickly, and your help will be greatly appreciated.

I need your own opinion, so please do not discuss the above with anyone until after you have given your response. And you have completed the questionnaire, and send it to me as soon as possible, please mail it in the stamped return envelope which is enclosed. Y. Study Report et you, we thank you very much.

Sincerely yours,

F. James Davis
F. James Davis
Professor of Sociology

PROF. DAVISİN MEKTUBU — Kimsin hesabına çalışıyor? —

yandan da bilimsel araştırma adı altında Türkiye'de yeni az-biz yoklamaları yapmaktadır.

Amerika'nın California Eyalet Koleji sosyoloji profesörlerinden F. James Davis bir süre önce Türkiye'ye kapagi atarak geniş çapta bir ankete girişmiştir.

Amerikan üniversitelerinden ve bilimadamlarından bir kısmının CIA emrinde çalıştıkları ve bilimsel araştırma maskesi altında sömürcekleri ülkenin iplerini elde tutmak için gerekli bir takım değerlendirmeler yaptıkları bilindiği için, bu anketin üzerinde de dikkatle durmak lazımdır.

İstanbul'un Bebek Semtinde, Manolya sokak. No. 2/1, Daire 3 adresine yerleşen Prof. F. James Davis bir süreden beri iki anket birden yürütmektedir. Anketin birinde, evvelce çeşitli yollardan Amerika'ya giderek orada eğitim görmüş ve daha sonra Türkiye'ye dönmüş kimseler, diğerinde ise İstanbul Üniversitesi ve Robert Kolej öğrencileri bir takım sorulara cevap vermeye davet edilmektedir.

Fulbright'ın bir araştırma

burundan yararlanarak Türkiye'ye geldiğini, daha önce de zaman zaman bu çeşit anketler yaptığını, verilen cevapların çok gizli kalacağını belirten Prof. Davis, mektup gönderdiği kimselere tam 99 soru yöneltmektedir.

Anket, ad ve soyadı, harita, muhatap olan kimsenin bütün özelliklerinin tesbitiyle başlamakta, mesleği, aile hayatıyla ilgili bilgiler istenmekte, daha sonra Amerika hakkındaki düşünceleri, duyguları en ince teferruatına kadar test usulüyle didik didik edilmektedir. Böylece, Amerikan eğitimi ve Türk eğitimi görmüş elit bir zümrenin Amerika hakkındaki son eğilimleri öğrenilmek istenmektedir. Muhatabın özel durumu ve Amerika hakkındaki düşünceleri 44 soru ile saptandıktan sonra ara ara önemli bölümler, Türkiye ile ilgili soruşturmaya gelmektedir. Bu bölümde muhataba tam 45 soru yöneltilmektedir.

Türkiye'de ailevi ilişkiler, insanlar arası ilişkiler, ahlaki ve dinsel eğilimler, dinin toplum hayatındaki etkisi, vatandaşların devlet daireleriyle ilişkisi gibi konularda ayrıntılı bilgiler alındıktan sonra Türkiye'nin kalkınması ile ilgili görüşlerin tesbitine geçilmektedir. Bu bölümde de özellikle Türkiye'de mevcut ekonomik sistemin kalkınmak için geçerli olup olmadığı, 1920'den beri Türkiye'de başarıyla bir kalkınma yapıp yapılmadığı, köylerin kalkınması istekli olup olmadıkları, din adamlarının köyler üzerinde etkili bulunup bulunmadığı, halkın devlet memurlarına güven-sizlik besleyip beslemediği saptanarak Türkiye'nin kalkınma modeli olarak alabileceği üç ülkenin isimlerinin verilmesi istenmektedir.

Yukarıda belirtilen sorular, Amerikan emperyalizminin Türkiye'de İslamcı - doğucu halk kitleleriyle so'un arasını açmak, yerli sermaye - yabancı sermaye - bürokratlar koalisyonunu siyasal alanda da gerçekleştirmek hesapları dikkate alındığında ayrı bir önem kazanmaktadır.

Anayasayı koruma kanunu, bir, TRT'yi koruma kanunu, iki, Ormanları koruma kanunu, üç... AP. İktidarı canı şiddetle meclise kanun tasarısı gönderiyor, sonra da başı sıkışınca bu kanunları gerisin geri güzel güzel alıyor. İşte böylelikle de sayın Süleyman Demirel iktidar ediyor. Kanun sür, kanun çek. Kanun sür, kanun çek... kanun sür, çek... Dört yıllık AP iktidarının bütün yaptığı bundan ibaret. Bundan ibaret olur mu? Bir de İşçi Partililere zulüm var. İktidara geçtiğinden bu yana AP. İktidarı bir zulüm gibi kapkara indi Türk halkının üstüne... Daha da çok İşçi Partililerin üstüne. Bunlar demokrasiyi anlamıyorlar desek, azıcık da anlıyorlar. Şu dört yılda demokrasi üstüne öyle çok söz edildi ki, anlamamalarının mümkünü yok. İşçi Partisi bir demokrasiyi nasıl düşünüyorlar? Onlar bu iktidarı salsuz sürdürüyorlar mı? Kendi güçleriyle mi ayakta kaldılar dört yıl, bu hesamenin içinde... Biz onlara demedik mi ki Türkiye'de kompradörlük bir güç değildir. Sebeplerini de anlattık. Ancak bir takım güçlerin desteğiyle ayakta kalabilir, iktidarlardı, şu demokrasinin yüzü suyu hürmetine, Anayasa düzeninin yüzü suyu hürmetine sürdürüyorlar. Tek dayanakları bu. Onu da ortadan kaldırıp, ortada siyasi kalabilirler. Ara ki bir daha Anayasa düzenini bulasın. Ara ki bir daha böylesine uygun şartları bir daha böylesine bir araya getiresin. Şu AP. İktidarına öğüt para etmiyor.

Belki de bu kanun sürüp kanun çekmeyi bir iş yapıyor görünmek için yapıyorlar. Halkı oyalamak için... Zamları, işsizliği, fıkrahıyı örtmek için... Kimbilir, akıl akıldan üstündür, ta Süleyman Beyin akına kadar.

Anayasayı koruma kanunu... ortaya atıldı. Ferman okunuyor tozdan duman... Kiyamet kopuyor. Tahkikat komisyonu kurulduğunda da böyle oluştı Menderesin gücü Süleyman beyin gücünden daha temelli ve daha büyüktü. Eee, ne oldu? İsmet Paşayla herkes aynı düşünce-de, ancak deliler böyle bir kanuna şartlarını dayarlar. Böyle bir dikta kanunundan imdat umarlar. Bu kanunu Türk milleti demokrasi adına yatmaz, bilmiyorlar mı? Bilmez olurlar mı? Bu hesabı, böyle bir kanunu çıkarıp, sonra da devam edebilecekleri hesabını onlara Amerika öğretiyorsa, yanlış öğretiyor. Türkiye üstünde ne kadar bilimsel çalışma yaparsa yapın Amerika Türkiye'yi Türkler kadar bilmez, amanın Süleyman bey hiç olmazsa bir seferlik olsun şu Amerikalılara inanmasın. İnamp da başağımızı nara yakmasın. Süleyman bey bilmiyor mu ki, böyle bir kanun adama çıkartmazlar, çıkarırsa da işlettirmezler. Bir koca millette başa çıkar mı? AP. İktidarı kanun sürme, kanun

çekme oyunu oynuyorsa o başka... O da biraz fazla, bu kadar zahmetle değmez.

Bir de seçim kanunu var. Orda da Anayasayı zedeleyecek bir şey yapmasın AP. İktidarı. Bardak biraz dolmuşa benzer. Çıkarın ama oy dalaveresi yapmak için değil. İktidara kazık çakmak için değil. Azıcık akıllarını başlarına toplasalar ne olur yani.

Yer altımız gitti. Petrolümüz, madenlerimizin hep yabancıların elinde. Yer altı yağması sürüp gidiyor. Eee, yer üstü yağması da sürüp gidiyor. Türkiye'yi kapıkaçtı, montaj yüzünden inek gibi sağıyorlar. Yakında Türkiye'ni, böyle giderse, kanı boşalacak. Bir de işgal edilmiş Türkiye var elimizde. Tarihinde ilk defa işgale uğramış, tarihinde ilk defa bu işgale karşı eli kolu bağlı öylece duruyor. Ne kadar belaya uğramış bir millete adam, düşman da olsa acır... Bir milletin başındaki bu kadar bela yeter de artar bile.

Bir de Orman Kanunu çıkaracaklar şimdi. Türkiye zenginlere ve onların yabancı sömürge ortaklarına yetmemiş. Yer üstü, yer altı soygunları yetmemiş... Bir de ormanlarını siliş süpürüp Türkiye'yi dünya yüzünde dumuzlak, curuçlak bırakacaklar. Türklerin oturdıkları toprakları soyup, öldürecekler. Peki ölmüş bir toprakta Türk milleti ne yapacak? Ölmüş mü koca bir millet. Üstünde oturduğu, bağınısıyığını yitirmişse de, gene oturabiliği, onuruna oynamışsa da, her gün sağlıyorsa da, yoksulluk, cehalet içindeyse de gene de üstünde oturduğu bir toprak parçası var. O topraklar da zaten yarı yarıya tarafsızdan ötürülmüş. Daha ne istiyorsunuz bu millettin? İnsaf be kardeşler. Size kardeş demeye de dilim varmıyor ya... Ormandan başka soyacağınız bir şeyi kalmadı mı Türkiye'ni? Sizin çocuklarınız yok mu? Çocuklarınız dışarı gidecekler, siz dışarı gideceksiniz, ama bu millet?

Bakın efendiler, bu millet Yeter Gayri demesini de bilir. İşte siz bunu bilmiyorsunuz. Mustafa Kemal ortaya çıkmadan önce de bilmiyordunuz. Hiç bir zaman da bilmiyeceksiniz. Bir milletin tadına varmak, onun güzelliğine erişmek onu sevmekle mümkün olur. Sevebilmekse kurumuş yüreklerin işi değil. Soyguncuların işi değil. Haydi çıkın bakalım da orman kanununu, öğrenin hanyayı konyayı.

Yok canım, İsmet Paşa üzülmesin. Mehmet Ali Aybar üzülmesin. Anayasa güçleri üzülmesinler, AP. İktidarı şaka ediyor. Kanun süreci, kanun çekecek. Bu böyle sürüp gidecek. Onlar artık bu kadarlığını da bilmezler mi, bilmezler mi ki, bu kanunu Türkiye'de onlara çıkartmazlar, çıkartsalar da uygulamazlar. Bilirler, bilirler, bilirler canım!

Ne var ki, Amerika'da da öğrenim görmüş olsalar, bir çok vatansız Türk ne için hazırladığı malûm bu ankete cevap vermekten kaçınmışlardır.

Amerikan emperyalizmine Amerika'da eğitim görmüş olanların da dirençli gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Nitekim Türk öğrencilerini Amerika'ya göndererek bir yıl süreyle Amerikan ailelerinin yanında şartlandırmak amacıyla kurulmuş olan Field Service'in geçen hafta yapılan kongresinde bu eğilim açıkça ortaya çıkmıştır.

Galatasaray Lisesi Tevfik Fikret Salonu'nda yapılan kongreye Amerika'da eğitim görüp de Amerikan emperyalizminin kirlî oyunlarını gören 71 Field Service üyesi bir bildiri sunmuşlardır. Bildiride Field Service üyelerine şöyle seslenilmektedir: «Sen de bir yıl süre ile Amerikalıların arasında bu-

lundun. Onlar gibi davrandın. Onlar gibi gilyindin. Onlar gibi konuştun. Çok yakın ilişkiler kurdun, üstün bir ilgi gördün. Bir çok sert gerçekler insanlar arasındakî ilişkilerde yumsar, acıgını kaybeder. Gerçekler en yoğun olarak kişiler arasında değil, devletler arasındaki ilişkilerde ortaya çıkar. Gelişmiş ülkenin, senin de içinde bizzat yaşadığın o gösterişli hayat düzenini sürdürübilmesi için sömürmesi gerekir. Sömürüyü başarabilmek için o ülkeden insanlar gerek. Burada Osmanlı devletine özgü DEVŞİRME yöntemini hatırlamak gerek. Osmanlı İmparatorluğu batıyı yönetmek için batılı çocukları alır, bunları sağlam bir eğitimden geçirir. Bugün yerler değişti.

Bugün yaraya kesin olarak parmak basacağız. Bu ilkel devşirme yönetiminin aleti olmaya son verelim.»

111 Field Service üyesi gencin katıldığı kongrede bu devşirme yöntemine son verilmesi, Field Service Derneği'nin kapatılması teklif edildi, ancak 49 kapatılma taraftarına karşı 62 üyenin oyu ile teklif reddedilmiştir. Ortanın solu eğilimli bazı kimselerin de, Field Service'in kapatılmasına karşı çıkmaları bu arada dikkati çekmiştir.

Ne var ki, bugün 49 kişi olan anti - emperyalist üyeler yarıya daha da artacak ve bir çok Amerikancı kuruluş gibi bu devşirme örgütü de tarihe karışacaktır.

Amerika AP'ye, CHP'ye üledigi kadar çengel atsan, bugün taban uyanmaktadır, kendi yetiştirdiği insanlar dahi kendisine karşı çıkmaktadır.

Türkiye'nin Amerikan pençesinden kurtuluşunu uzak olmadığının habercisidir bu... Kurtuluş günleri yakındır.

MIHRI BELLİ
— Devrimcinin kaderi —

DENİZ GEZMİŞ
— Polislin boy hedefi —

İsmet Paşa'nın
Amerikan
Haris
Gönlüleriyle
bir
koalisyon
hataca!

Ecevit ve Satır;
hem sol', hem
Amerikan bir
politikann
şampiyonları

Ortanın Solunda, Washington Yolunda

AMERİKA CHP'YE ÇENGEL ATTİ!

ÇOBAN SALATASI

Kodamanların hemen hep-
si siyaset meydanına bir
şeyler çalarak atılır: Kimi
çene çalarak, kimi para çala-
rak... Son yıllarda gübreli,
gölgeli, rütubetli bir mantar
tarlasına dönmüş olan siya-
sal tarihimizde, evvelallah,
ne çeşitlerini gördük bunla-
rın... Çoban Sülü de günler-
den bir gün maval okuyup
kaval çalarak arz-ı eydâm
etti karşınızdaki. Baş dazlak,
gözleri patlak, yanağı pırlak,
üstü şişaneydi ya, altı
mütevazı bir kavaklı. O çal-
dıka, Amerikalı konukları
bu azgelişmiş musikiyi, bu
tek sesli ezgiyi, biraz kü-
ğünseyerek de olsa, ilgiyle
dinliyorlardı. Vakta ki, so-
kaklarda yükselen «Go Home
Yankee!» haykırıları kava-
lı sesini bastırmağa başla-
dı, Misterler de Sülü'yü ale-
tini değiştirmesi için zorla-
mağa girişti. Sülü, çaresiz,
kavalı bırakıp, kaanun çal-
mağa özendi. Gümrükten
mal kaçırıcısına, alelacele
Meclisten geçirmeğe çalıştı
yasa taslakları yenileyin çal-
mağa özendiği kaanunun fal-
se çıkan tınırtıları hep...
kalın, tombul parmakların
kaanunun telleri üzerinde u-
sulünce ve Başbakanlık ma-
kanınca gezdirmeye sava-
ırken, terler içinde, kimbilir,
Çoban Sülü o yanık kavalı-
nın sesini nasıl özliyordur!
O da anlıyor yavaş yavaş
va'ların, yo olmağa başladığını.
Çok acı ama, n'aapsa
kaçınamıyor.. Acı şey doğru-
nu Sülü gibi anlı şanlı bir
gobanın çoban matıyla mat
olması!.. Ondan işte tatsız-
laştı o Amerikan ağzına la-
yak çoban salatası!..

Can YÜCEL

A MERİKA'nın önümüz-
deki milletvekili se-
çimleri için oynadığı «ikili o-
yun», nihayet geçen hafta bir
CHP yetkilisinin ağzından or-
taya konmuş, CHP'nin de bu o-
yunda aldığı rol bütün çirkinli-
ğiyle açığa çıkmıştır.

ANT'nin önceki sayılarında da
sık sık belirtildiği gibi, 1965 se-
çimlerinden sonra anti - emper-
yalist bir tutum takınır gibi o-
lan CHP, 1969 seçimleri yakla-
şırken, özellikle Washington'un
olağanüstü gezici büyükelçisi
McGhee'nin İnönü'yü ziyaretin-
den sonra geriye çekilmiş, A-
merikan ve NATO'cu kesilmiş-
tir.

Amerika ile CHP arasındaki
bu flörtün temel nedeni, Prof.
İdris Küçükömer'in bu hafta
ANT YAYINLARI tarafından
yayınlanan «Düzenin Yabancı-
laşması - Batılaşması» isimli ki-
tasında belirttiği gibi, Amerikan
emperyalizminin Türkiye'de ye-
ni bir denge kurmak hesabıdır.
Türkiye ekonomisinin dengesiz-
liğe sürüklenmesi karşısında
Birleşik Amerika'ya karşı hare-
ketin geliştiğini gören Washing-
ton, Türkiye'de yeni bir denge
kurabilmek için bürokratik gü-
leri ön safa çıkarmak istemek-
tedir. Bir yandan Sol ile İslam-
cı - dogucu halk kitlelerinin a-
rasını açmağa çalışırken, bir
yandan da, bir süreden beri e-
konomik sanayileşme alanında
kurulan yabancı sermaye - yer-
li sermaye - bürokrat koalisyo-
nunu şimdi politik alanda da
gerçekleştirmek hesapları için-
dedir. Yine Küçükömer'in belirt-
tiği gibi, Türkiye'de denge ve
huzur için yerli ve yabancı ser-
maye - bürokrat politik koalis-
yonu gereğini ortanın solunda
son bürokrat İsmet Paşa iyi
teşhis etmiştir. CHP Lideri ya-
da yakın bir arkadaşı koalisyo-
na baş olmağa talip çıkmıştır.

Amerika İsmet Paşa'nın bu
eğilimini, bu isteğini gördüğü
içindir ki, tam seçime gidileceği
sırada İnönü'nün yakını olan,
hatta isimleri İnönü'den sonra
parti liderliği için söz konusu
edilen kişileri birer birer davet

etmeğe başlamıştır. Önce eski
genel sekreter yardımcılardan,
eski bakanlardan parti meclisi
üyesi Dr. Lebit Yurdoğlu Ame-
rika'ya gitmiş gelmiştir. Onun
ardından, eski bakanlardan ve
CHP Merkez Yürütme Kurulu
Üyesi Ali İhsan Göğüş konuk
olarak Amerika'ya gitmiş ve 45
gün kalmıştır. Daha sonra eski
başbakan yardımcılardan,
parti genel sekreterlerinden ve
halen CHP Grup Başkan Vekili
olan Kemal Satır Amerika'ya
gitmiştir. Onu, eski bakanlar-
dan, şimdiki CHP Genel Sekre-
ter Yardımcısı Muammer Erten
izlemiştir. Önümüzdeki günler-
de yine eski bakanlardan ve ha-
len CHP Grup Başkan Vekili o-
lan Prof. Nihat Erim yola ko-
yulacaktır.

Oyun açık seçik ortadadır, te-
vili götürdü tarafı yoktur. Ni-
tekim, davetli CHP'ilerden Ali
İhsan Göğüş, Amerika döndüğü
Paris'te Haber Ajansı'na bir de-
meç vererek, kimine göre siya-
si basiretsizliği yüzünden, kimi-
ne göre de kasden «baklaşçı»
ağzından çıkartmıştır. (Bu ko-
nuda çeşitli görüşler Basın Say-
fası'ndadır.)

Göğüş, «... Amerikalılar AP'nin
çok yıprandığını ve geçtiği-
miz senelerde başarıya ulaş-
madığını biliyorlar. Herhalde
1969 seçimleri arifesinde bir
şeyler sezmiş olacaklar. İlgililer
bilhassa CHP'nin NATO'ya kar-
şı takındığı tavır dolayısıyla A-
merika'nın tekrar CHP'ye semp-
tisi beslediğini belirtmişler-
dir.» demiştir.

İnönü ve takımı, Amerika'nın
bu ilgisini gördükten sonra
yeniden iktidar hayalleri kur-
mağa başlamıştır. Bir yandan
ortanın solunda görünüş dev-
rimci cepheden oy değiştirken,
bir yandan da Amerika'ya ram-
pa edip bilinçsiz kitlelerin oyla-
rını çekmek ve tek başına olma-
sa bile, AP ile koalisyon kura-
rak Amerika'nın tezgahladığı
«yerli ve yabancı sermaye - bü-
rokrat politik koalisyonu»nu
gerçekleştirmek!

Bütün bu oyunların dışında

iyi niyetli bir «yalnız adama» o-
larak görünen CHP Genel Sek-
reteri Bülent Ecevit, belki Sa-
tır'lar, Erim'ler, Göğüş'ler gibi
Amerika yollarına düşmemekte-
dir ama, çok ateşli ve devrimci
görünen konuşmalarında da-
lı Amerika'ya toz kondurma-
maya özellikle dikkat etmekte-
dir. Anadolu'da yaptığı spekta-
küller gezilerde sık sık toprak
adaletsizliğinden söz eden Ece-
vit, İstanbul'da geçen hafta
CHP Gençlik Kolları'nın düzen-
lediği «Yeni Düzen Seminerle-
nde gençlerin ısrarla sordukları
«Kaç dönüme kadar reform?»
sorularını geçiştirmiş, «Ameri-
ka'dan bahset!» ikazları kar-
şısında da cevap vermede yanaş-
madan konu değiştirmiştir.

Kaldı ki, CHP Genel Sekreteri'nin
ateşli taraftarı görüldüğü
idareli bir toprak reformuna A-
merika'nın da pek karşı çıkaca-
ğı sanılmamalıdır. Çünkü Ame-
rika da az gelişmiş ülkelerde
toprak reformu istemektedir. A-
merika'nın amacı, tarımsal böl-
gede reformla üretimi artırmak
ve böylece sanayi ürünlerine talebi
büyütmek, dolayısıyla monta-
j sanayili yoluyla yada doğrudan
doğruya bu ülkeye ihracatı
artırmaktır! Unutulmamalıdır
ki, CHP'nin göze aldığı kadar
bir toprak reformu, Amerika'nın
dümensuyundaki Formosa'da
dahi gerçekleştirilmiştir ve
ulusal damat Metin Tokar aş-
ğılık Çan Kay Şek'in misafiri
olarak bu toprak reformu üze-
rine yaptığı röportajları yayımlayarak
sol'a meydan okumuştur!

Ama düzeni temelden de-
ğiştirecek köklü bir toprak reformu
vaadi, CHP ileri gelenleri-
nin ve bürokratların da dahil
olduğu montaj sanayine kesin
bir muhalefet, Amerikan emperyalizmine
ve NATO'ya karşı sağlam bir çıkış.
İnönü'ler, Satır'lar, Erim'ler şöyle
dursun, «Ortanın Solu» lideri olarak
tanınan Ecevit'ten dahi sadır ol-
mamıştır.

Önümüzdeki seçim kampan-
yası, Amerika'nın oynadığı bu
ikili oyundan sonra ilginç çekiş-

ALI İHSAN GÖĞÜŞ
— Amerika'dan lezzet! —

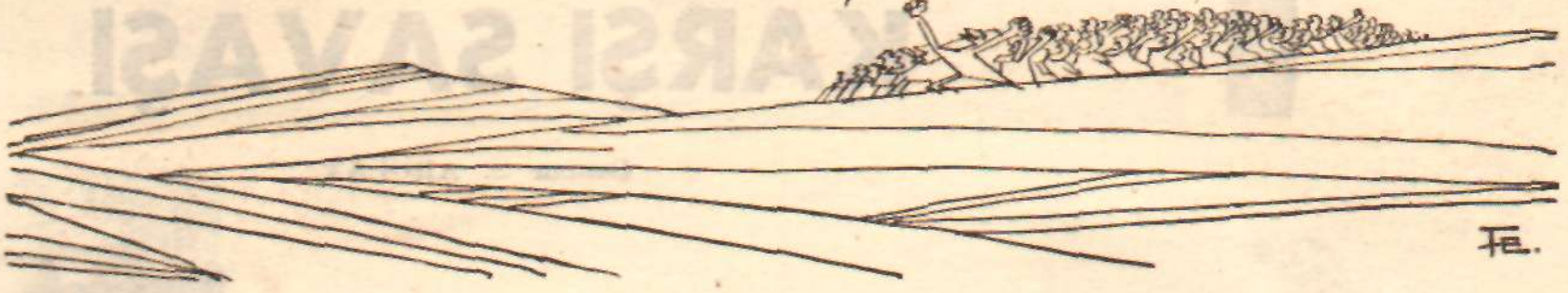

NİHAT ERİM
— Bağımsızlığa sal! —

melere sahne olacaktır. Sihirli
değneği elinde bulunduran Ame-
rika'ya hoş görünüp post kapa-
bilmek için bir yandan AP, bir
yandan CHP, Yankee türüküleri
söylemekte birbirleriyle yarış e-
deceklerdir. Herhalde diğer bur-
juva partileri de birer pay ka-
pabilmek için Amerikancılık
yarışında iki büyük partiden
geri kalmayacaklardır. Nitekim
Amerika onların da ağzına bi-
rer parmak bal çalmak için G.
P.'nin, M.P.'nin ileri gelenleri-
ni de davet etmiştir. Örneğin
GP'nin harika çocuğu Coşkun
Kırca, Amerika daveti konu-
sunda, «Henüz gün tayın etme-
dik, fakat seçimlerden önce gi-
deceğim» demiştir.

Amerika'nın bu kirli denge o-
yunu karşısında Türkiye'nin
sosyalist ve devrimci güçleri
tuzığa düşmemek için uyanık
bulunmak zorundadırlar. Bu ko-
nuda en büyük sorumluk da, A-
merika'nın dümensuyuna düş-
meyen tek partiye, Türkiye İş-
çi Partisi'ne düşmektedir.

TOPRAK İSTERİZ

«UYANDIRILMIŞ TOPRAK»

Yeni dengede CHP'nin rolü!

İdris KÜÇÜKÖMER

TÜRKİYE ekonomisinde emperyalist koşullar altında tükama eğilimi keşifini göstermiştir. Ekonomi saplantıya girerken ortaya çıkan huzursuzlukları gidermek üzere emperyalizm gereken tedbirleri arayacaktır. İşte bunun denemiş ve denenebilir olan almasıklarını (alternatiflerini) ele alalım:

a) Kapitalizm, 19. Yüzyılda, Osmanlılarda asıl çıkarlarını batıcı-lalk kapıkulu yada bürokratlar eliyle sağladı. Yönetici bürokratlar, devlet mekanizmasındaki otonomileriyle batı kapitalistleri, finans baronları ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkiyi sağladılar. Şüphesiz bu ilişkilerde levantenler de aracı idiler. Kapitalizm karşısında, Osmanlı burjuvazisi bulamadığından, ilişkilerini doğrudan devletin, artık yönetimine hakim görünen bürokratlar kapalıdan geliştirebilirdi. Osmanlı toplumunun devlet yapısı, Osmanlı toplumuna nüfuz edebilmenin yolu, bürokrasiden ancak açıyordu.

Emperyalist ilişkiler, Tanzimat ve birinci ve ikinci meşrutiyet bürokratları ile kurulmuştu.

b) Cumhuriyette ise, başka bir almasıık denenecekti. Devletçiliğin, ilkel birikimin bir yolu olmasıyla, yerli özel birikim ortaya çıkmıştı. Bu birikim, İkinci Dünya Savaşı sonunda dış ortaklıklara tamamen uymuştu. Politik iç ve dış ilişkiler, artık yerli özel sermaye ve büyük toprak sahibi çevrelerinin aracılığı ile kurulmuştu. Bu ilişkilerin reyle iktidara gelmesi, İslamcı - doğucu halk potansiyeli kullanılarak sağlanmıştı. Bürokrasinin rolü ikinci dereceye indirilmişti. D. Parti iktidarında bunu özellikle gördük. Bu ilişkiler 27 Mayıs'a rağmen devam etti. 22 Şubat, 21 Mayıs hareketleri bu arada oldu. Şimdi, A. Partisi iktidarı, özellikle aynı sermaye ve büyük toprak sahibi çevreler adına, yine doğucu-İslamcı potansiyeli kullanarak sağlanmıştır. Fakat ekonomi yine dengesizliğe düşmüştür. Ve bunun sonucu olarak bir süredir gözlenen hareketler, emperyalizmin baş temsilcisi Amerika'ya karşı gelişmektedir. Türkiye'de yeni bir denge bir süredir politik arenada aranmaktadır. İşte bu denge arayışı, bürokratik güçleri tekrar önsefa çıkarmaktadır.

c) Sol ile İslamcı-doğucu halk kitlelerinin arasının açılmasına çalışılırken, başka bir gelişme de olmaktadır. Ekonomik sanayileşme alanında, yabancı sermaye — yerli sermaye — bürokrat ilişkileri

adeta ekonomik bir koalisyon olarak geliştirilmektedir. İşte bu koalisyon şimdi politik alanda da sağlanırsa, Türkiye'de denge kurulur, hesabı yapılmaktadır.

TÜRKİYE 'de denge ve huzur için yerli ve yabancı sermaye - bürokrat politik koalisyonu gereğini, ortamın sonunda son bürokrat İ. Paşa iyi teşhis etmiştir. Bizim gibi ülkelerde tarihi devlet yapısında, bu bürokratlar demek hâlâ önemli sanılmaktadır. C.H.P. lideri yada yakın bir arkadaşı* koalisyonu baş olmaya taliptir. İ. Paşa, bu doğrusu büyük oyundaki rolünü güzel oynuyor. Daha önce değindiğimiz gibi kendini iktidardan düşüren güçleri anıyor, düşünenler de O'nun gerekliliğini anıyorlar!

Böyle bir işbirliği gelişmesinin, olanaklarının var olup olmadığını, kendilerini uyarmak istediğimiz C.H.P. bazı çevreleri düşünse! C.H.P.'nin bu tür işbirliği C.H.P.'yi böler mi bölmeyi bilemem!

Söz konusu koalisyon iktidarı yada işbirliği, ekonomik tabandan gelmektedir. Fakat Türkiye'nin, Orta Doğu'daki stratejik önemi unutulmamalıdır.

Ekonomik ilişkiler kendine has politik ilişkiler de zorlamaktadır. Bu ekonomik ve politik ilişkilerin savunma sistemi yada ilişkileri ise, NATO ilişkileri dışında elbette olamaz!

Ekonomik model, politik model, savunma modeli tamamlanması, hem de emperyalist koşulları altında! İşte hikaye budur.

Kanaatimce, böyle bir koalisyon, belki geçici bir denge kuracaktır; belki, sol gelişmeyi bir süre daha almasıık marke edecektir. Fakat üretim güçlerini geliştiremeyecektir. Hatta mevcut gelişmeyi daha azaltacaktır da.

KENDİLERİNE gerçek solcu adı takan dostlar vardır. Bunlar, dünyanın ekonomik gelişmeleri içinde, petrol bölgesinde, Türkiye'nin ekonomik, politik gelişmelerini araştırmaları, iyice yerine koymadan, 1920'lerin, İkinci Dünya Savaşı öncesinin tarihi kategorik koşulları içinde yazılmış bazı kitapları, çok kere yanlış gözükken bir biçimde ele

almaktadırlar. Türkiye için acele reçeteler vermeden önce biraz değil, çok düşünmelidir.

İkinci Kurtuluş Savaşı diye ortaya yanlış atılan mesele, aslında gerçek bağımsızlık ile sosyalizmin tamamlanma adını dısında ortaya konursa ne olabilir? Bu biçimde yapılacak mücadelenin, sonunda sosyalizm almasıığına dönüşülecek bir aşamaya yol açacağını söylemek hiç de kolay değildir. Hatta mümkünüdür ki, ikinciden sonra, üçüncü kurtuluş savaşı istenecektir! Asıl bağımsızlık ekonomik bağımsızlık olduğuna göre, ve bunu da boşlukta düşünemeyeceğimize göre, ekonomik bağımsızlığın sosyalizmi içinde taşıyarak tamamlanmadığı bir almasıık da düşünülemez. Bağımsızlık hareketleri adım adım sosyalizmi taşıyacak mıdır?

Dünyadaki gelişmeler içinde, çıkmazdaki Türkiye ekonomisi ve ona bağ kurulumlar niteliğini değiştirecek bir çözüme içinde bütünüyle bir dönüşmeye varılabilir. Bu bütünüyle dönüşme bağımsızlığın sosyalizmle tamamlanma dönüşmesi olabilir, birinin köşe taşı diğerini de taşıyan taş olmalıdır.

Henüz merkezi çekirdeği bile tam belli olmayan bir güç yığınağı, yığınak bile değildir. Dünyanın ortasında gözükken Türkiye'de tarihi gelişmeyi yeterince değerlendirebilen bir merkez nerededir?

Klasik harp filozofu General Carl von Clausewitz, şöyle söylüyor:

«Eğer biz düşmanı yenmeyi arzu ediyor-sak, gayretlerimiz muhakkak düşmanın direnç güçleriyle orantılı yapmalıyız. Bu direnç güçleri birbirinden ayrılamayan lid faktörün, yani, düşmanın kullanabilir olduğu araçların ve irade kuvvetinin hasılasıdır.»

Evet bir merkez çekirdek etrafında güç yığınağı gereklidir. Fakat hangi güçler? Ve ayrıca irade kuvveti de, ne istediğini bilmeye dayanan bir irade kuvveti de son derece önemlidir. Kimlerin iradesi?

Bu kitapta bir parça bunu aramaya çalıştım.**

* Genel Sekreter Bülent Ecevit bu tarihi oyunun dışında, yalnız bir adam olarak gözüküyor.

** ANT YAYINLARI tarafından bu hafta yayınlanan «Düzenin Yabancılaşması — Betalagma» adlı kitaptan alınmıştır.

TÜTÜNCÜLERİN SOMÜRÜYE KARŞI SAVAŞI

Osman S. AROLAT

Harun Karadeniz,
en liraya alınan
tütünün
paketlendikten sonra
nasıl 70 liraya
satıldığını köylülere
anlatıyor.

Sazak
Köyü'nden
Hasan
Aydın,
«Yol yok
bey, tütünü
tonga
yapsan
getiremez-
sin,
getirsen
yok
bahasına
kaptırırsın»
diye
haykırıyor.

GERZE'DE YAPILAN
— Birleşen kitlelerin yürüyüşü

— Kaç kere müracaat ettik. Bütün köylü yolda çabırsız dedik. Dezerin benzin parası için de kredilerden filan 2000 lira denkleştirdik. Bir başladılar, sonra bıraktılar. Particilik girdi, dediler.

— Bizim buralarda çocukları korkutmak için «bücü bücü geliyor» derler. Siz gelmeden de bize sizi kötüleyip durdular. Konuşunca sizin bizi sevdiğinizi, bizim için geldiğinizi öğrendik.

Bunları yaşlı bir köylü söylüyordu. Bizim, bücü bücü olmadığımıza öğrendiği için çok sevinçliydi. Bu sevincini bize uzun süre sorular sorarak sürdürdü.

— Sizden tütünü on liraya alıp, kağıda sarıp, paketleyip 70 liraya geri satıyorlar.

— Ne on lirası, çok daha ucuza. Karadeniz'in en iyi tütünü bir Samsun'un Maden muntkasında yetişir, bir de Alaçam'ın Koz Köyü'nde. Oranın tütünü bile geçen yıl üstüste koysan kilosu yedi liradan aza satıldı. Hem o senin söylediğin 70 liraya kilosu satılan sigara bizden görmez diye kilosu bir liraya alınan tütünden yapılmadır. Gerisi 150 + 170, neden tuttururlarsa.

Bu konuşmaları yaptığımız köylüler, Sinop'un Gerze İlçesi'nin çeşitli zürralarıydı (tütün ekicileri). Aralarında Tütün Ekicileri Cemiyeti kurduktan sonra İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'ne durumlarını bildirmişlerdi. Ve biz, İstanbul'dan bu konuyla ilgili inceleme yapmak için üç dört grup olarak Gerze'ye gittik.

Gerze'de düzenlenen miting hazırlıklarına girmeden daha yola çıkar çıkmaz çeşitli olaylarla karşılaştık.

Gerze'ye ilk giden grup dört arkadaştan meydana gelmekteydi. Polis bu arkadaşları silah kaçakçısı zanlı olarak karakola çağırıp kimliklerini tesbit etti.

Harun Karadeniz'le beraber biz dört kişilik ayrı bir grup olarak gittik. Boyabat'ta «Kapitalsız Kapitalistlere ismini taşıyan Harun'un kendi yazdığı bir broşürü dağıtırken, polis tarafın-

Karadeniz'li tütün ekicilerinin yaptığı mitingte tütün soygunu açıklandı

— Bak bu kağıdın tanesi kırk para. Bu tütün de kırk para. Eder iki kuruş. Al sarayım iç. Senin Yeniharman'ın halt etmiş. Yeniharman kaç para.

— Tanesi onyedibuçuk kuruş.
— Bu iki kuruş, iki kuruş, iki kuruş, iki kuruş.

Gerze İlçesi'nin hemen yanbaşında tütün tarlası olan bir köylüydü. Dikmen Nahiyesi'nden ve köylerinden dönerken bizi buyur eden Hasan Belovaçlı'nın evine girdiğimizi görünce geldi. Bütün konuşmamız boyunca sık sık aynı hesabı tekrarlardı. Devamlı olarak aynı kuruşu dedi.

— Tütünü tonga yapsan ne olur, bey? Taşıyıp şehre getiremiyoruz ki. Yol yok. Bizim köy Gerze'ye atla iki buçuk saat. Sarnıç Köyü. Bu mevsimden mayıs kadar yollar çamurdan inilmez olur. Fırsat bulup tütünü ilçeye indirebilirse ne âlâ. Yoksa satamayız.

— Bir tek sizin köyün mü yolu yok? Diğer köyler nasıl?

— Yok canım, Sinop havalisi hep öyle. Buraya kör bağırırsak derler. Bütün yollar bozuktur. Söz temsili, bizim köyle aynı yol üzerinde olan Mahmutarı, Sarnıç, Kızılca, Güzel yurt ve Boğazsöğü'nün hiçbirinin yolu yok.

— Müracaat ettiniz mi?

Gerze'de tütün somürüsüne karşı yapılan mitingte binlerce tütün ekicisi köylü katılmıştı. Günde elli kuruş için çapa sallayan köy emekçileri artık somürüyü bütün çıplaklığıyla görüyor ve kitaplardan daha mükemmel ille getiriyorlardı.

223 TL.

2.500.000 TL.

Ekici ve tüccar
yılın oniki ayı
ne yaparlar?

TÜTÜN YÜRÜYÜŞÜ
Hiç kimse durduramayacak —

dan kaymakamıya götürüldük. Kaymakamın kendini hükümet kaymakamı olarak açıklamasından sonra karakola ve savcılığa sevk edildik. Kitap karakolda yasak kitaplar arasında bulunmadığı ve kitabı verdiğimiz bir iki orta okul öğrencisiyle yaptığımız konuşmada komünizm propagandası yapmadığımızı tesbit olunduğu için serbest bırakıldık.

Bu serbest bırakmaya rağmen Sığirci'ye ta komik bir polis takibine uğradık ve Gerze Kaymakamı'yla yaptığımız konuşmadan da ilçeye sokulmamamız için emir aldığımızı öğrendik.

Gerze'de ise altı mevcutlu polis kadrosunun resmi ve sivil takipleri yetmiyormuş gibi, bazı köylerde jandarmaya kimlik bildirdik.

Kaymakamın 44 saat önce müracaat yapıldı diye Anayasanın 28. maddesine aykırı olarak izin verilmediği yazan belgesinin yanlısını kendisine anlatarak, cemiyetin düzenlediği mitinge yardımcı olmak için çalışmalarına başladık.

Dikmenli Nahiyesi'ne gittik. Hazırladığımız afişleri asıp cemiyetin bildirisini okuduk. Köylüler bizim eksik bıraktığımız yönlerini tamamladılar. Aracı tüccarlar karşısında birleşmeleri gerektiğini açıklayarak üzerine, onların bir gölge olduğunu belirttik. Gerze'nin aracı tüccarı Hasan Ünlü'nün arkasında Standart Firması'nın yer aldığını bize öğrettik.

Tütün piyasasının açılışından iki gün geçmeden Koz Köyü'nden Ahmet Gökçe'nin 33 kilo tütünü 180 liraya satmak zorunda kaldığını açıkladılar. Eski kaymakamları Yaşarcan Koçak'ın Gerze'ye fabrika kumak istediği ve köylüler adına 400 bin lira topladığı için nasıl aracı tüccarlar tarafından tavin ettirildiğini anlattılar.

Dikmenli'den Gerze'ye bütün yol boyunca dağıtım dağıtım köylülerin hepsinde karşılaştığımız köylüler, tütünün nasıl olup da kendilerine gündelik eli kuruşu zor kazandırırken, aracı tüccara yüzbinlerce lira kazandırdığını ortaya koydular.

Gerze'nin içerisinde kahvelerde konuşduğumuz kişiler de, köylerde dinle-

diklerimizin benzerlerini söylediler. Tütünün tarialarda cefasını çekenin ve yıl boyu çalışanların aldığıyla onbeş gün aralık eden tüccarların aldıkları arasındaki korkunç uçurumu yoketmenin yollarını aradılar.

Miting öncesi iktidar partisi militanlarının ortaya attıkları bütün yalanlar, tartışmalarda bizden önce köylüler tarafından cevaplandırıldı.

— Hükümet ne yapın elindeki tütün depolarda çürüyor.

— Depolarda çürüyorsa bize ekim izni vermesin. Pancar ekelim, başka şey ekelim. Ama rezillikten kurtulalım.

— Bakan geldi ne güzel anlattı.

— Aslında onu buradan koymamak lazımdı. Fiyatlar düşmeyecek dedi, gitti. İki güne kalmadı baş fiyatı 16 lira olan tütün 7 liraya düştü. Onu buradan salıvermeyip göstermeliydik.

Çağrılar dağıtılırken ortaya çıkıp aracı tüccarların koruyuculuğunu yapanlar da köylüler tarafından susturuldu.

— Hasan Ünlü kazanıyor ama, kardeşi Kadir Ünlü de iflas etti. Samsun'a gitti.

— Bir de biz öyle iflas etssek iyi olacak. Adamın evi, arabası, herbir şeyi var.

Sonra köylüler gülerken bizim için fısıltı gazetelerinde söylenenleri bize aktardılar.

— Siz, sözde kızıl bayrak asmak için belediyeden yer istemişsiniz. Belediye vermemiş ama asacak yer arıyorsunuz.

— Siz, Kızıl Çin'den kitap getirmişsiniz de onu dağıtacağınız. Onlar enayi mi, vatan hayını mı lan? Ünlü'nün çanak yalayıcısı deyince bırakıp gitti.

Miting Gerze'nin Cumhuriyet alanında yapıldı. Önce Tütün Ekicileri Cemiyeti Kurucu Başkanı genç Bekir Belovacıklı konuştu. Sömürünün nasıl yapıldığını, yabancı firmaları, onların aracılarını anlattı. «7000 tütün ekicisi aile bulunan Gerze'de tütünden yıllık ortalama gelir 200 lira'dır. Hepsinin kazandığı parayı bir kaç aracı tüccar kazanır. Kökleri dışarıda olan firmaların kazançları ise korkutur. Tekel yoluyla bütün tütün alan hükümetler de bize gerekli yatırımları yapmazlar. Köylülerimizin elektrigi yoktur. Okulu olan köy parmakla gösterilir. Yollarımız herbatır. Bize en fazla üçyüz lira kredi verilirken, aracı tüccarlar devlet bankalarından bile yüzbinlerce lira kredi alırsa dedi.

Ondan sonra konuşan İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz köylerde öğrendiğini söyleyerek tütünün satışa kadar 13 kalem muamele gördüğünü anlattı. Sonra bunun sigara olmasına kadar geçen kısa zamanı ve bu arada 7-10 lira olan tütünün kilosunun 75-225 liraya nasıl yükseldiğini, buna bağlı sömürüyü ortaya koydu. Bunun Amerika'yla bağlantılarını açıkladı. Sömürünün yalnız burada olmadığını, köylünün yetiştirdiği bütün ürünlerde olduğunu belirtti. Ahırda ki yünün bir kilosunun köylüden on

AYLAR

EKICI

TÜCCAR

MART : Dört sefer tarlayı sürer. Biryandan da satış için hazırlığını bitirmedeği tongalarla uğraşır. Satış için tütünü şehre getirir.

NİSAN : Tütünü satamadıysa onunla uğraşır. Eksik bıraktığı yerleri sürer.

MAYIS : Dikmeğe başlar. Bir ay kadar dikme sürer.

HAZİRAN : Dikme ve çapalama yapar. İlaçlama yapar.

TEMMUZ : Ağaçta yaprak kırar. Gece saat ikide kalkıp gün boyu çalışır. Elleri zifir gibi olur. Buğdayı kaldırır.

AĞUSTOS : Gece gündüz tütün dizer.

EYLÜL : Dikmeğe devam eder. Dikme bitince hevenek haline getirir.

EKİM : Buğday için tarlasını hazırlar. Tarlayı sürer.

KASIM : Buğday tarlasında çalışır.

ARALIK : Buğday tarlasında çalışır ve tonga için hazırlık yapar.

OCAK : Tütünleri tonga yapmaya başlar.

ŞUBAT : Tongaya devam eder. Müteselsil kefil sistemiyle aldıkları banka borçlarını kapatıp, yeni tütün ekimi için kredi almaya çalışır.

MART : Gündeliği eli kuruşa gelecek bir şekilde tütününü satar. 250 lirayı aşmayan yıllık gelirini alır. Emeginin karşığını alamamıştır.

NOT : Türkiye'de Ege ve Karadeniz piyasasına hakim olan üç firma vardır. Tabloda asıl firma diye geçen bu üç firmadan ikisi yabancı ortaklıdır. Bütün tüccarların aldığı tütün bunlara aracılıktan başka bir şey değildir. Standart Firması (Kahyaogulları), Geri Tabako Com. ve Emin Kemal Yemeniciler.

Tekel fiyatlarına göre asıl aracı firmayla bir iki telefon konuşması yapar. Adamlarından tütünlerin durumu hakkında bilgi alır.

Fiyatlara göre fırsat kollayıp onbeş gün kadar bir süre tütün alıp, sevkeder.

Son bir iki telefon muhaveresini yapar. Yüzbinlerce lira kâr eder.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Oturur ya da başka işle uğraşır.

Bankadan ve asıl firmadan aldığı kredi ve para hesaplarına göre piyasadan kaldıracağı tütünün hesabını yapar.

Adamları tütün fiyatları hakkında bilgi toplarken bir yıl önceki kârını artırma planlarını kurmaktadır.

liraya nasıl alınıp, metresinin, yani 200 gramının nasıl 150 liraya satıldığını söyledi. Ve bunun için tek çözümlü bulunduğunu, bunun da birleşerek hak aramak olduğunu belirterek konuşmasını bitirdi.

Sonra Sazak Köyü'nden Hasan Aydın, Çakallı Köyü'nden Mehmet oğlu Hüseyin Kalafat, kendi köylerinin ve yörelerindeki köylülerin destlerini dile getirdiler. Birlik olmak gerek, dediler.

Hep birlikte yürüyüşe geçildi. «Dizi tütün fiyatlarını ve sömürüyü» protestosu yürüyüşü adını verdikleri yürüyüş sırasında köylüler yere oturup oturup, ellerini yumruk edip, havaya sıgırayıp, bağırarak: «Köye yols», «Köye okuls», «Köylüye kredi», «Aracı tüccara sons», «Gençlik köylü eleles ve tütüne Zams». Ve bunu yaparken bir halay çekercesine usta davrandılar.

Miting sonrası ilçenin her yanında birbirlerine bildiklerini, duyduklarını tekrarladılar. Köylüler köylerine götürmek için kitap, afiş ve bildiriler topladılar.

Bu toplanan bildiriler, afişler yörede yeni bir hareketin başlangıcı oldu.

Bizlerden tekrar tekrar yakın ilçelere, gitmediğimiz köylere gitmemizi isteyen köylüler, bizim gidemememiz üzerine kendileri gittiler. Ve komşu Alaçam ilçesi'nin Tekel binasını sararak haklarını en iyi şekilde elde edene kadar, tütünlerini yok pahasına satmaları engellenene kadar kontrol altında tutulduklarını bildirdiler.

Bundan böyle Koz Köyü, Görümcek'in, Çeçe Karboğaz'ın, Çurmak'ın, Yaykıl'ın, Kabalı, Çalboğaz'ın, Hacısefinin, Bolah'ın, Beynar'ın ve bütün yöre köylülerinin tütünlerinin görmezleri eksperlerin ve aracılardan keyfine kalmıyacak. Köylülerde bunları kontrol etme, işleyen şekli değiştirme azmi yıldan yıla artacak. Mesele sadece tütünde kalmıyacak. Yünden, buğdaydan, vergiden, yoldan, okuldan hak sorulacak. Düzen değişinceye, «Nasıl bizim onbir ay çalışarak meydana getirdiğimiz göz nuru yok pahasına kapatılıp yabancı firmalara devrediliyor?», «Neden bizden 7 liraya aldıkları tütünü 150 liraya geri satabiliyorlar?» diye sorular, kendi kaderlerini kendi elleriyle değiştirmeye kadar bu böyle sürüp gidecek!

Planlama Raporu

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR OKUL DEĞİL

DİPLOMA TİCARETHANESİDİR!

II

IV. ÖZEL YÜKSEK OKULLARIN SORUNLARI

a) İnsangücü İhtiyaçları Bakımından Kapasite Genişlemeleri:

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından özel yüksek okullara öğretime başlama izni verilirken, açılan okulun yetiştireceği elemanların, Planda belirtilen insangücü taleplerine uygunluğu incelenmemektedir. Bu nedenle günümüze kadar açılan özel yüksek okullar daha çok, az masraflı çok sayıda öğrenci kaydedilebilen konularda öğretime yönelmiştir. Özel İktisadi ve Ticari İhtiyaçlar Yüksek Okullarının işletmecilik bütümleri dışında yaratılan öğrenci kapasitesi, Planda insangücü taleplerine uygun değildir. 1964 - 1967 yılları arasında özel yüksek okullar bu alanda yaklaşık olarak 9.000 öğrencilik bir kapasite yaratmışlardır. Özel yüksek okullarda Planda insangücü talepleri ile gelişen diğer bir öğretim alanı da eczacılıktır. Bu alanda insangücü açıkları bakımından yaratılması gerekli ek kayıt 1968, 1969, 1970, 1971 yıllarında 200, 1972 yılında 100'dür. Halen Eczacılık eğitimi yapan iki fakülte ve bir özel okul, Planda belirtilen açıkları kapayabilecek kapasitede iken Millî Eğitim Bakanlığının 1968-1969 ders yılında açılışına izin verdiği dört eczacılık özel yüksek okulu ile eczacılık dalında Plan hedeflerinin çok üstünde bir seviyeye ulaşılacaktır. Millî Eğitim Bakanlığının açılış izni için yapılan müracaatlar incelendiğinde Diş Hekimliği dalında da önemli insangücü fazlalıklarının meydana geleceği anlaşılmaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı insangücü hesapları incelendiğinde, memleketimizde en büyük insangücü açıklarını teknisyen ve sanatkar seviyesindeki teknik elemanların teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu açığın doldurulması bir yandan teknisyen okullarının kapasitelerinin artırılması diğer yandan teknisyen olarak yetişen elemanların biran evvel endüstriye katılmaları ile mümkün olacaktır. Hal böyle iken, 1964 - 1967 yılları arasında özel yüksek okullara 6.020 sanat enstitüsü mezunu kabul edilmiş, bu durum teknisyen seviyesindeki insangücü açıklarının daha da artmasına sebep olmuştur. Önümüzdeki yıllarda açılacak teknisyen okulları mezunlarının üniversitelere girebilmeleri için, teknisyen okulundan üstün başarı ile mezun olması, hazırlık okulunu bitirmesi ve üniversite giriş imtihanlarında başarılı olması gerekmektedir. Üniversiteler için konulan barajlardan hiç birinin özel yüksek okullarca uygulanmaması ve özel yüksek okullarda gece öğrenimi imkânları, önümüzdeki yıllarda çok daha büyük bir teknisyen kadrosunun ö-

zel yüksek okullara kaymasını sağlayacak, Planda belirtilen teknisyen açıklarını daha çok arttıracaktır.

b) Resmi Yüksek Öğretim Kurumlarına Etkiler:

1967-1968 ders yılında üniversiteler öğretim üyelerinden 215 profesör, 91 doçent, 66 doktor asistan, 68 öğretim görevlisi özel yüksek okullarda haftada toplam 2467 saat ders vermektedirler. 625 sayılı özel öğretim kurumları kanununun 21 inci maddesi, özel yüksek okulların kuruluşlarından itibaren en geç beş yıl içinde kendi öğretim üyelerini yetiştirmelerini emir olduğu halde, gerek öğretim üyesi yetiştirmenin çok kâğıtli oluşu, gerekse yetiştirilecek elemanların akademik statülerinin kanunla tesbit edilmemiş olması, özel yüksek okullar yöneticilerinin bu yolda ciddi bir adım atmamalarına sebep olmuştur.

Kamu yüksek okulları ve üniversiteler öğretim üyelerinin çok yüksek ücretlerle özel yüksek okullara hızla kayması, üniversite ve resmi yüksek okullara hızla kayması, üniversite ve resmi yüksek okulları çeşitli yönlerden etkilemektedir.

Üniversiteler öğretim üyelerinin özel yüksek okullara ayırdıkları ders saatleri, bir yandan her öğretim üyesi için hayati önem taşıyan araştırmaya imkânlarını, öte yandan üniversitelerde verilen derslerin hazırlığına ayrılmaması gerekli zamanı daraltmakta, üniversitelerde verime etkili olmaktadır.

Planın insangücü hesapları uyarınca önümüzdeki onbeş yıl içinde yalnız mühendislik dallarında insangücü açıklarımız 55.800'dür. Söz konusu açığın kapatılması ise, 1972 yılına kadar en az 5 bin kapasiteli 10 teknik üniversitenin hizmete girmesine bağlıdır. Bütün dünyada ve memleketimizde yeni

üniversitelerin açılışında en büyük dar boğaz yetişmiş öğretim üyesi eksikliğidir. Mevcut üniversite merkezleri dışında açılması düşünülen yeni üniversitelerde ise, bu dar boğaz çok daha etkili olabilecektir. Hal böyle iken, özel yüksek okulların kendi öğretim kadrosunu yetiştirmek yerine Devletin rekabet edemeyeceği yüksek ücretlerle üniversiteler öğretim üyelerinden faydalanması, yeni merkezlerde açılması düşünülen üniversitelerin biran evvel hizmete girmesini, öğretim üyesi sıkıntısı çeken genç üniversitelerin öğretim üyesi taleplerinin karşılanmasını ve mevcut üniversitelerde gece öğretimi imkânlarını tehlikeye sokacaktır.

Özel yüksek okulların yüksek öğretimde yarattıkları ek kapasite, son yıllarda hızla gelişen yüksek öğrenim talebini kısmen olsun karşılamış ve bu konuda gelişen sosyal baskıyı geçici de olsa hafifletmiştir. Ancak, yaratılan ek kapasite Planda belirtildiği gibi belirli bir gelir grubundaki öğrencilere eğitim sağlayarak kamu eğitim kurumlarının üzerindeki talebi azaltmamış, daha çok gündüz çalışıp gece okuyan da gelirli aileler çocukları ile sanat enstitüleri mezunları için yeni bir talep yaratılmıştır.

c) İstihdam Sorunu:

Özel yüksek okullar mezunları henüz büyük sayılara ulaşmadığından, bu okullar mezunlarının istihdam durumları kesin bir açıklığa kavuşmamıştır. Önümüzdeki yıllarda mezun sayılarında büyük patlamalar beklendiğinden, özellikle mimarlık ve mühendislik dallarından mezun olacak öğrencilerin ciddi problemlerle karşılaşmaları beklenilir. Özel yüksek okulların eğitim kalitesi hakkındaki yaygın şüpheler şimdiden meslek odalarını harekete ge-

çirmiş, geçen yıllar mezunlarının odalara üyelik için müracaatları kabul edilmemiştir.

d) Özel Yüksek Okullarda Kalite:

Yalnız memleketimizde uygulanamayan bir tatbikatla, özel yüksek öğretim kurumları, kâr gayeli ticari şirketler tarafından idare edilmektedir. Böyle bir eğitim sisteminde kalite yerine kazançlar maksimize edileceğinden, özel yüksek okullar yöneticilerinin kaliteden fedakarlık etmeleri kolay olmaktadır. Nitekim, eğitimde belli başlı kalite ölçülerine göre ve dengi kamu yüksek okulları ile mukayeseli bir inceleme yapıldığında, bu okullardaki öğretim kalitesinin çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır.

(1) Öğrenci — Öğretmen Oranları:

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, öğrenci — öğretmen oranları genel öğretim yapan kamu yüksek okullarında 28, teknik öğretimde ise ortalama 12 olarak tesbit edilmiştir. Özel yüksek okullarda öğrenci — öğretmen oranları kamu yüksek okulları standartlarından yaklaşık olarak bir misli daha kötüdür. Teknik öğretim yapan özel mühendislik ve mimarlık okullarında 26 olan öğrenci - öğretmen oranı, Diş Hekimliği Özel Yüksek Okulunda 46, genel öğretimde 55, Eczacılık Özel Yüksek Okulunda 57'ye kadar yükselmektedir. İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı Maçka Teknik Okulunda 4, İstanbul Eczacılık Fakültesinde 21, Diş Hekimliği Fakültesinde 16 öğrenciye bir öğretim üyesi düştüğü gözönüne alındığında özel yüksek okullarda sınıfların çok kalabalık, derslerde öğrenci — öğretmen ilişkilerinin tatminkar olmadığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, özel yüksek okullarda ders veren öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğu bu okullarda ek görevle çalışmakta, ders saatlerinin dışındaki zamanlarını asıl görevlerindeki çalışmalara ayırmaktadırlar. Hal böyle olunca öğrencilerin ders saatleri dışında öğretim üyeleri ile temastarı yok denecek kadar az olmakta, bu durum verilen eğitimin niteliğini etkilemektedir.

1968 - 1972 YILLARI ARASINDA ÖZEL YÜKSEK OKULLARDA ÖĞRENCİ SAYISINDA BEKLENEN ARTIŞ

	1968-69	1969-70	1970-71	1971-72
İkt. Ve Tic. İhtiyaçlar Ok.	8.700	10.500	13.700	13.900
Gazetecilik Okulları	1.650	2.300	3.000	3.350
Genel Öğr. Toplamı	10.350	12.800	16.700	17.250
Müh. Ve Mimarlık Ok.	15.850	19.900	23.650	31.250
Diş Hekimliği Ok.	1.294	1.294	1.294	5.000
Eczacılık Okulu	1.654	1.654	1.654	5.000
Tek. Öğr. Toplamı	15.850	19.900	23.650	41.250
TOPLAM	26.200	32.700	40.350	58.500

Devlet Planlama Teşkilatının hazırladığı, özel yüksek okullarda gelecek yıllarda beklenen öğrenci artışını gösteren tablo.

Türkiye'de özel okul ticaretine karşı ilk tepkiyi gençler göstermiş, giderek genişli meslek kuruluşları ve devrimci örgütler de bu direnç hareketine katılmıştır. Yandaki ve yukarıdaki resimlerde, özel yüksek okullara karşı düzenlenen iki öğrenci hareketi görülmüyor.

(2) Sınıf Geçme Oranları:

Özel yüksek okulların ticari amaçlarla kurulmuş olması, bu okullarda gerçekleşen sınıf geçme oranları ile verilen eğitimin kalitesi arasında sağlıklı bir korelasyon kurmamıza imkan vermemektedir. Bütün dünyada ve memleketimizdeki tatbikatın aksine özel yüksek okulların birinci ve ikinci sınıflarında sınıf geçme oranları çok yüksek seviyelere ulaşmış, heri sınıflarda verimlerde dikkate değer azalmalar meydana gelmiştir. Sınıf geçme oranlarının böyle bir seyir takip etmesi bir yandan özel yüksek okullara talebi artırıp terk sayılarını asgariye indirmiş, diğer yandan okul sahiplerinin gelirlerini artırıcı etkiye bulunmuştur.

(3) Öğrenci Başına Yatırımları:

Eğitimde belli başlı kalite ölçülerinden biri de öğrenci başına bina ve teçhizat yatırımları ile cari harcamalar tutarıdır.

Özel yüksek okullar bina teçhizat ve cari harcamaları, kamu standartları ile mukayese edilmeyecek kadar düşük bir seviyededir. Teknik eğitimi yapan özel yüksek okulların kamu standartlarına ulaşabilmeleri için yaklaşık olarak bugünkü bina yatırımlarını iki buçuk misli, teçhizat yatırımlarını onbir misli, cari harcamalarını 3 misli arttırmaları gerekmektedir. Teknik eğitimde teçhizat eksikliği hadi bir safhadadır. Bu dalda öğrenci başına teçhizat yatırımları genel eğitim teçhizat yatırımlarından ancak 137 fra fazladır. Genel eğitim teçhizat yatırımlarını teşkil eden masa, sıra, kürsü gibi büro malzemelerinin hemen hemen hepsinin teknik eğitimi yapan okullarda da kullanıldığı düşünülürse, özel mühendislik ve mimarlık okullarında laboratuvar ve benzeri teknik malzeme için yapılan yatırımların ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkar. Halen eğitim yapan okullardan hiç birisi planda tesbit edilen standartların yarısı kadar yatırım yapmamıştır.

(4) Öğrenci Başına Eğitim ve Servis Alanları:

Çok değişik dallarda eğitim yapan üniversite ve kamu yüksek okulları için genel alan standartları tesbit etmek ve bu standartlara dayalı mukayeseler yapmak, söz konusu okulların çok değişik alan ihtiyaçları bakımından hemen hemen imkansız olmaktadır. Ancak, mevcut kamu yüksek eğitim kurumlarındaki eğitim ve servis alanlarını inceleyerek gerek fen ve gerek genel eğitimde asgari alan ihtiyaçları hakkında fikir edinmek mümkün olabilecektir. Eğitim dalları bakımından özel mimarlık ve mühendislik okulları ile ortak bir yapıya sahip olan Elazığ Teknik Okulunda öğrenci başına 8.2 m2 eğitim, 22.9 m2 servis alanı düşmektedir. Fen eğitimi yapılan özel yüksek okullarda öğrenci başına eğitim alanları okullar arasında büyük farklılıklar göstererek 0.8 m2 ile 5.8 m2 arasında değişmektedir. Bina alanları hakkında bilgi toplayabildiğimiz on okuldan yedisinde eğitim alanları dengi kamu yüksek okulları ile kıyaslanamayacak kadar düşüktür. On okuldan yedisinde, öğrenci başına servis alanları 1 m2 nin altındadır.

Gerek eğitim, gerek servis alanları bakımından genel eğitimdeki durum teknik eğitimden farklı değildir. 3.000 öğrenci kapasiteli İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde öğrenci başına 1.6 m2 eğitim, 1.2 m2 servis alanı düşmektedir. Genel eğitim yapan özel yüksek okullarda öğrenci başına eğitim alanları 0.4 m2 ile 5.7 m2 arasında değişmekte, yedi okuldan dördü 1.6 m2 nin altında eğitim yapmaktadır. Genel eğitimde öğrenci başına servis alanları iki okul dışında tatminkar görülmemektedir.

Gerek eğitim, gerek servis alanları bakımından genel eğitimdeki durum teknik eğitimden farklı değildir. 3.000 öğrenci kapasiteli İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde öğrenci başına 1.6 m2 eğitim, 1.2 m2 servis alanı düşmektedir. Genel eğitim yapan özel yüksek okullarda öğrenci başına eğitim alanları 0.4 m2 ile 5.7 m2 arasında değişmekte, yedi okuldan dördü 1.6 m2 nin altında eğitim yapmaktadır. Genel eğitimde öğrenci başına servis alanları iki okul dışında tatminkar görülmemektedir.

c) Özel Yüksek Okulların Denetim Sorunu:

18 Haziran 1965 tarihinde yürürlüğe giren 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 2 inci maddesi gereğince özel yüksek okulların denetimini Millî Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Ancak, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten günümüze kadar söz konusu okulların denetimine esas olacak standartlar tesbit edilmemiş, kanuna aykırı davranışlar etkili bir denetime tabi tutulmamıştır.

625 sayılı kanunun 8 inci maddesi gereğince yeni açılacak her okulda öğrenci kapasiteleri; bina teçhizat ve eğitim üyesi imkanlarına göre Millî Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler temsilcilerinden kurulu bir uzmanlar heyeti tarafından tesbit edilmektedir. Hal böyle iken uzmanlar heyeti raporlarında belirtilen öğrenci kapasiteleri ile fiili durum karşılaştırıldığında öğrenci sayılarının raporda belirtilen kontenjanlardan bir kaç misli fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

Aynı kanunun 10 ncu maddesinin üçüncü fıkrasında, yeni açılan özel okulların eğitime başlama izni alınmadan öğrenci kaydı yapılamayacağı belirtilmiştir. Buna rağmen gerekli izin alınmayan bir çok okul gazetelere ilanlar vererek öğrenci kaydı yapmışlar, yeni kayıtlardan elde ettikleri gelirle bina ve teçhizat yatırımlarını tamamlama yoluna gitmişlerdir.

Özel Öğretim Kurumları Kanununun 21 inci maddesinde ihtiyac halinde esas görevi resmi eğitim kurumlarında olan öğretim elemanlarına aylığı karşılığında okutmakla yükümlü olduğu ders saatlerine hâle gelmemek ve resmi eğitim kurumlarında okutukları ders saatlerinin yarısını geçmemek üzere, yetkili mercilerin izni ile özel eğitim kurumlarında ücretle ders verilebilir denilmektedir. Bugünkü tatbikat incelendiğinde bir çok öğ-

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Eğitseler olmaz...

Günaydın Gazetesinde CIA Ajansı olduğu belirtilen Amerika'nın Türkiye'de Sosyalizm hareketleri üzerine yazdığı yazıları okudunuz mu? İçinde epeyce yeni yorumlar bulunan bir araştırma-dır. Türkiye'de sosyalizm hareketlerinin gizli kapaklı bölümlerini en iyi sosyalistlerin dışında olanlar bilmektedir. Hatta araştırmalara bilimsel nitelikte araştırmalar olarak bile bakılabilir. Gençler belki de bir çok hareketleri sosyalist düşmanlarının kalemlerinden öğreniyorlar.

Sosyalizmin kanun dışı olduğu dönemlerde bir özleştirme yapılacak olsa:

« Aman şimdi arkadaşların çoğu hapiste, şimdi sırası değil... » denirdi.

Hapishaneler boşalırsa, biraz nefes alırsa:

« Şimdi kalsın, dosta düşmana karşı aramızda birbirimize düşer görünmeyelim... » bahanesi bulunurdu.

Şu içerde, bu dışarda, bu yaşlandı, öteki palazlandı, gençler büyüdü, derken 27 Mayıs sonrasına dek geldik. 27 Mayıs devriminden sonra da, « 27 Mayıs Sosyalistleri » çıktı.

« Bak, pekala çabşıyorlar, ülkümüylim... » dendi.

Bugünlere geldik.

Ülkemizde 30 yıllık akımı, özel surette eğitilen adamlar eline verseydik, bugünkü gibi bir çıkamaz sökağa getirip tıkaamazdık. Sosyalizmi bozmak için özel eğitim görmüş düşmanlar bile bunu yapamazlardı.

Doğan Özgüden'in, Ant'da gıkan « Soldaki Kaos » yazısını okumasaydım, gene, bir süre susacak, ağzımı açmıyacaktım. Ama duyduklarım, kulağıma gelenler, büyük bir ihanet içinde olduğumuzu haber vermektedir.

Çevremizdeki tertipler, düzenler yetmiyormuş gibi içerden de tertipler karşındayız. Hadi dışardan yönetenleri biliyoruz. Yıllardır karşındadırlar, karşılarındayız. İçerden yönetenler, iç güçler nedir, inanın ki, onu bir türlü çıkaramamaktayım. Kanun dışı ihanetleri çok görmüşüz, çok görmüşlerimiz var. Kanun içi ihanetler hangi ellerce düzenlenmektedir. Sosyalizmin acılı çilesini çekmiş pırlanta gibi insanlara atılmadık iftiralar kalmamıştır.

Geçende, solculuğun çilesini çekmiş eski bir gazeteci arkada-

şım ile konuşuyordum. Gazetesi ile başı derde girmesin diye adını yazmıyorum. Eskiler kolayca kimliğini bulabilirler. Kızgınlık içindeydi. Görevli olarak bir toplantıyı izlemeye gitmiş. Toplantıdan çıkan, yöneticinin sağ kolu gibi görünen birine gazetecilik merakı ile sormuş. O, onu, öteki, onu tanıyor.

« İçerde, ne oluyor? » demiş.

« Ne olacak, Atatürkçülerle, sosyalistler döğüşüyor... »

Sosyalizmin dışında, düşmanları da böyle söylüyorlar. Kınarken, saf dışı bırakmak isterken, bu kelimeleri kullanıyorlar.

Türkiye'de CHP b olacak, ortanın solu olacak, AP fi olacak, hattâ Güven Partili olacak, Türkiyeçi olacak, sosyalist de olacak... Kınarken, ötekiler kendilerini Atatürkçü zırtına bürüyerek karşılarındakileri karalayabiliyorlar. Ama yıllarca sosyalist gibi görünmüş olanın kınaması böyle mi olur?

Belli ki bunu kızgınlıkla söylemiştir. Ama kızgınlığında bile bir bölücülük, bir yaralama, bir saf dışı bırakma var. Yakışır mı?

İhanet paslı kınandan çıkınmış bir kıyma aracı gibi aramızda dolarken, bizden kimseye zarar gelmesin susalım, diye düşünüyöruz. Hele şu seçin düzenini bir atlatalım diye düşünüyöruz. Piri piri insanlar aleyhine bir iftira kınakuması sürdürülürken yüreği kan ağlayanları teselli ediyoruz. Yoksa bilmiyoruz mu sanıyorlar, nice mürted ve mühlidin ardından gidildiğini, nice babayığidin kenarda beklediğini!

Mütareke dönemi birbirine düşmelere, Cumhuriyet dönemi birbirine düşmelere bakın; dergiler, dergiler, dergiler... Lafalar, laflar, laflar... Dedikodular, dedikodular, dedikodular... Kim kaynatır bu cadı kazanım?

Başı belalı, ekmek derdine düşmüş, çileli bir kuşakız biz. Bütün açık yürekliliğimle, bütün özdenliliğimle konuşmak değil, susmak istiyorum. Bunu gene bir iç dökme sayın siz. Ama, Tanrı razası için, meydana boş samp, sadece kendilerinin cirit oynayacağını sananları uyarım... Akollarım başlarına devşirsinler. Türk solu bu kadar başıboş, bu kadar sahipsiz değildir. Yanlışın ve yalanın üstüne çok yapılar kurulur, bir tek sosyalizm kurulamaz.

retim üyesinin özel yüksek okullarda kanunda belirtilen sınırların çok üstünde ders verdikleri anlaşılmaktadır.

Yukarıda verilen örneklerden de anlaşılabileceği gibi gün geçtikçe sayıları artan özel yüksek okulların Millî Eğitim Bakanlığının bugünkü personel ve riğer imkanları ile sağlam bir denetime tabi tutulmaları imkansız olacaktır.

V. SONUÇ

Özel yüksek okullar gerek eğitim teçhizatı, gerek eğitim alanları bakımından kamu standartlarının çok altındadır. Sınıflar kalabalık, ders dışı öğrenci - öğretmen ilişkileri yok edecek kadar azdır. Kütüphane ve sosyal tesisler yeterli değildir. Bu nedenlerle özel yüksek okullar düşük nitelikte hizmet sağlamaktadırlar.

Üniversiteler eğitim üyelerinin özel yüksek okullara ayırdıkları ders

saatleri, söz konusu eğitim üyelerinin bilimsel araştırma imkanlarını, üniversitelerde verilen derslerin hazırlığı için gerekli zamanı ve ders dışı öğrenci - öğretmen ilişkilerini kısıtlamaktadır.

Özel yüksek okulların yeni bir eğitim üyesi kapasitesi yaratmadan üniversiteler eğitim üyelerinden faydalanması yeni merkezlerde açılması düşünülen üniversitelerin bir an evvel hizmete girmesini eğitim üyesi alınması çeken genç üniversitelerin eğitim üyesi taleplerinin karşılanmasını ve mevcut üniversitelerde gece eğitimi imkanlarını tehlikeye sokmaktadır.

İnsangücü politikası ve kalite bakımından sıkı bir denetim getirme durumunda olan Millî Eğitim Bakanlığı, bu okulların kanunlara riayetini dahi sağlayamamaktadır. Konu en kısa zamanda ele alınmadığı takdirde gelişme, tüm yüksek eğitimin gelişmesini etkileyecektir.

NATO ÇAĞRI KUVVETİ VE ÇAVUŞESKU'NUN ZİYARETİ

Hüseyin BAŞ

GEÇENLERDE Cumhuriyet'e yazdığı bir yazıda Haldun Taner, Opera üzerine oynanan ibret verici güldürüye değinirken, AP yönetiminin kültüre konularındaki nasipsizliğinden, gidecek özgürlüğünden söz ediyordu.

Sayın yazarın, bu "özgürlük" ve "nasipsizlik" sadece kültür alanına mahsus kalmayıp diğer alanları da mebzul miktarda kavradığını yürekten teslim edeceğinden kuşkuymuz yok.

Gerçekten de, AP'nin özellikle ikili anlaşmalar ve NATO konusunda izlediği ve herhalde "kişilik sahibi bir politika" şeklinde adlandırılması güç olan, "ne bahama olursa olsun Amerikaya bağlılık" politikasının iki yıldır sürüp giden serüvenine bakanlar yukarıdaki yargıya kolaylıkla katılacaklardır.

AP'nin iki yılı aşkın bir süredir sosyalist dünyaya açılmada izlediği politika, en belirgin yanı, ölçüsü, kapsamı ve boyutları vazgeçilmez mütefakkinize saptanan "cizazetli" niteliği olmuştur. Bu belirgin nitelik, ne denli kamufle edilmeye çalışırsa çalışsın, sosyalist dünya ve üçüncü dünya ile ilişkilerimizde düne olduğu gibi bugün de ağırlığını duyurmakta, nâzıtan ziyaretlerin ardından gelen planlar, işbirliği tasarıları, dünya sorunlarında görüş birliği ve daha bir çok anlaşma, garip bir biçimde sürüncemede kalmakta, say-saklanmakta, bu iki yüzeyde de göstermelik uygulamaları dışında, bütünüyle hasır-altı edilmektedir.

Ulusal bir politikanın, güpbesiz, her şeyden önce gerçekçi ve kişilik sahibi olması gerekmektedir. Washington'dan esen rüzgâra göre "yön" tayin eden politikaların mumunun günümüzde "yatsı"yı bile bulmayacağı, ne yazık ki, sürekli bir biçimde unutulmaktadır.

1966 yılından bu yana gerek sosyalist dünyaya, gerekse üçüncü dünya ülkelerine yönelen "açılma" politikasının bilançosuna eğilenler, politikanın aktifine kaydedecek somut veriler bulmakta güçlük çekeceklerdir. Kosiğin'ın ziyaretleriyle başlayan, Bulgaristan, Yugoslavya ve Macaristan'la devam eden "doğulu komşulara açılma"nın hızlı bir biçimde herledikten sonra durulduğu, bölgede barış, ekonomik ve kültürel işbirliği gibi temel politik alanlarda varılan anlaşmaların "kadük" duruma getirildiği kimsenin gözünden kaçmamıştır. Oysa, General de Gaulle'un başlattığı birinci buçözümünü ertesi, Avrupa ülkelerinin doğuya açılmada birbirleriyle yarıştıkları bir sırada bu konuda son derece avantajlı bir durumda olmamıza rağmen bundan gerektiği gibi yararlanamamışızdır.

AP'nin, ölçüsü Washington'dan verilen dış politikasının, bugün Romanya Devlet Başkanı'nın ziyaretini gerçekçi ve kişiliği olan bir politika açısından değerlendireceği şüphelidir.

Çavuşesku'nun ziyaretini, getirdiği ana temalara iyi kulak verilince, sadece iyi komşuluk ilişkileri, dozu belli ekonomik ilişkiler çerçevesi içinde yorumlanamaz gerekir. Romanya Devlet Başkanı, Varşova Paketi üyelerinin askeri paklardan arınmış, gerçek ve sürekli bir barışı amaçlayan tekliflerini şimdi Türkiye'ye de getirmiştir.

AP dış politikasının, son derece önemli gelişmelere yol açacak bu barış çağrısı karşısında ne tür bir tavır tutacağını

tahmin etmek güç değildir. O kadar ki, Çavuşesku'nun bu sözleri söylediği bir sırada AP Başkanı, Akdeniz'de kurulması öngörülen ve nazik bir biçimde "çağrı kuvveti" diye adlandırılan "Ortak Deniz Gücü"ne girmeye karar verildiğini açıklamıştır.

Bir süre önce Türkiye'nin amacı Ortadoğu ve Akdeniz çevresindeki ulusal kurtuluş hareketlerini baskı altında tutmak olan bu saldırgan tasarıya katılmakta tereddüt etmesi, çok kimse tarafından küçük dozlarda da olsa, gerçekçi bir politikaya yönelişle belirtilen olarak görülmüştür. AP hiç değilse Altıncı Filo'nun Akdeniz'deki kirlil işlerini kamufle etmek amacıyla teşkil edilen bu oyuna, eskiden olduğu gibi bakılma atlayacak güçlü kendisinde bulamamıştır. Oysa şimdi AP Başkanı, Çavuşesku'nun barış çağrısına, bu saldırgan çağrı kuvvetine katılacağını açıklayarak cevap vermiştir.

Türkiye, böylece, "bağımlılık turmanması"nda bir aşamaya daha varmış, Akdeniz'deki korsan filonun peşine takılmıştır.

Kıbrıs'ın Türklerin imdadına giderken önümüze çıkan Altıncı Filo'nun ardına düşmenin, ona, kurtuluşları için savaşan halkları ezmesinde paravanalık etmenin sorumluluğundan AP yönetimi habersiz görülmektedir. Oysa bu saldırgan güce katılan ulusal çıkarlarımız ne ölçüde zararlı olacağını zaman gösterecektir. Ortadoğu'da ve Akdeniz'deki ulusal kurtuluş hareketlerinin, emperyalizme baskıdırma bütün ülkelerin, Türkiye'nin bu saldırgan güce katılmasını nasıl karşılayacaklarını tahmin etmek güç olmayacaktır.

Nitekim Çavuşesku, Türkiye'deki temaslardan olumlu bir sonuç alamamış, açıklayabileceği bir şey bulunmadığı için İstanbul'da ilân edilen basın toplantısını son anda iptal etmiştir.

Çavuşesku'nun ziyareti, bu açıdan bakıldığında, yine bile isteye kaçırılan bir fırsattır. Bununla birlikte, Romanya Devlet Başkanı'nın ziyaretinin Türkiye'de bazı çevrelerde uyandırdığı yankının üzerinde durmak gerekir. Romanya'nın sosyalist blok içinde bir kaç yıldan bu yana izlediği politika, söz konusu çevreler ve niyetleri bilinen bir bölük basın tarafından alabildiğine istismar edilmiştir. Gerçekten de bu çevreler Çavuşesku'yu "Ruslara kafa tutan adam", "Doğu Bloğunun De Gaulle'u" gibi sıfatlarla takdim etmekle yarış etmişlerdir. Gerçi Romanya Devlet Başkanı'nın gerek Varşova Paketi'nin barış çağrısı, gerekse de Balkan Birliği gibi konulardaki sözlerine dikkatle eğilenler, bu sözlerden bu tür sıfatların nasıl çıkarıldığını anlamakta güçlük çekmemiş değillerdir. Ne var ki, Romanya'nın Çekoslovakya meselesine Yugoslavya ile birlikte görünmenin altını çizmekte fazla çaba göstermesi, Çin sorunundaki olumsuz tutumunun, Ortadoğu'da barışı çözümünden yana olmakla birlikte İsrail'i açık bir biçimde suçlamaktan kaçınıp görülmesi, soven bir milliyetçiliğin sırtını sıvazlaması, Romanya'nın imajının batıdan kapitalist ülkelerinde sosyalist gelişimin tümünü gözden düşürmeyi amaçlayan istismar fırsatları yaratmaktadır. Burada sosyalist ülkelerin kendine özgü meseleleri bulunduğunu yadsıyacak değiliz. Ancak, sosyalistler arası meselelerin, halk düşmanlarının aç kurtlar gibi fırsat kolladığı bir dünyada, sosyalizmin temel ilkelerine uygun bir biçimde çözülmesi gerektiğine olan inancımızı da burada tekrar belirtmek isteriz.

Vietnam'laşan Ortadoğu ve El Feth gerillası

ORTADOĞU'da birbirini kovalayan sabotaj hareketlerinden sonra Cezayir Devlet Başkanı Bumedjen'in geçen hafta bir İstanbul gazetesine verdiği demeçle, El Feth gerillaları Türkiye'de de bütün dikkatleri üzerine çekmiştir.

İki yıl öncesine kadar küçük bir grup olan Filistinli göçmenlerinin bu kurtuluş cephesi, bugün sadece Arap ülkelerinde değil, Avrupa'da da varlığını hissettiren bir örgüt haline gelmiştir. Nitekim, Yeşilköy Hava Alanı'nda herhangi bir İsrail uçağı geldiği zaman silahlı nöbetçilerin derhal dışarı çıkarak uçağın çevresini sardıkları ve uçak havalanıncaya kadar eller tetikte nöbet bekledikleri görülmektedir. El Feth gerillalarının, İsrail uçaklarına sabotaj yapabileceği korkusu her tarafta somut olarak görünmektedir.

El Feth nedir? Bumedjen'in yaptığı açıklamaya göre, Ortadoğu'da yeni bir "Vietnam Cephesi" açılma kararı Araplar tarafından verilmiştir ve bunun "Vietkong" rolünü "El Feth" gerilla örgütü oynayacaktır. Ortadoğu sorununun bir Arap - İsrail anlaşmazlığı olmaktan çıkılıp, Vietnam Meselesi paralelinde bir "Filistin Meselesi" haline getirilmesi görüşü, başta Cezayir Devlet Başkanı Bumedjen olmak üzere bir çok Arap lideri tarafından da desteklenmektedir. Nitekim, Bumedjen'in, kendisiyle Milliyet adına konuşan Metin Toker'e bu konuda yaptığı açıklamalar ilgi çekicidir. Bumedjen demektedir ki:

"Ortadoğu'da yirmi yıldır bir kitle tarifsiz sıkıntılar içinde, her türlü insanlık şartının dışında yaşıyor. Bunlar, yurtlarından kovulmuş, yurtları yabancılar tarafından işgal edilmiş Filistinlilerdir.

Bunların durumlarına bir hal çaresi bulunması için yirmi yıldır politik yollardan gayretler

gösteriliyor. Fakat hiç kimse işi ciddi öneminde ele almıyor. Bundan böyle, konuşacak olan silahtır. Maalesef, bugünkü dünyada ancak bu insanın anlaşılması ispatlanmıştır. Filistin'i kurtarmak için Filistinliler dövünmeye başlamışlardır. Bu, yakında Ortadoğu'da yeni bir kurtuluş savaşının gelişmesini temeline teşkil edecektir. Filistinlilerin, vatanları Filistin için yapacakları savaşta Cezayir onları her bakımdan destekleyecek, onlara askeri ve politik her yardımı yapacaktır.

Ortadoğu Meselesi'nde, bilhassa 1967 harbinden sonra yeni bir unsur kendini belli etmiştir: Filistinliler. Bu mesele yıllardır sadece bir Arap - İsrail meselesi olarak görülmüş, gösterilmiştir. Meselede böyle bir tarafın bulunduğunu kabul etmemek imkanı yoktur. Ortadoğu'nun o bölgesinde ırkçı, teokratik ve millitarist İsrail devletini kuranlar, bu hareketleriyle Arapların başına da bir jandarma dikmek hedefini gütmüşlerdir. Bir jandarma ki, orada emperyalizmin menfaatinin savunusunu. Nitekim bu jandarma devletin tecavüzüne uğrayanlar Arap devletleri olmuştur. Bu bakımdan mesele elbetteki onları ilgilendirir.

Ama işin asıl can alacak tarafı, öteki taraftır. Ortada bir Filistin meselesi vardır. Bu mesele Arap devletlerini veya şu yahut bu devleti değil, Filistinlileri ilgilendirir. Ona hal çaresi bulmak, bunun için de vurushmak, Filistinlilerin işidir.

Filistin meselesi bir Arap - İsrail meselesi olarak dünya kamuoyuna sunulduğunda tahrif edilmiştir. Bu öyle gösterilmek istenmiştir ki, sanki iki

El Feth gerillalarına katılmak üzere Filistinliler küçük yaşta İttihaden silaha sarılarak kendilerini yetiştiriyorlar.

El Feth gerilla kuvvetlerine mensup bir Filistinli kadın

EL FETH GERİLLALARININ LİDERİ YASSİR ARAFAT
— Filistin'iler kendi kaderlerini kendileri tayin edecek —

milyonluk bir kütle, yahudi kütlesi, etrafını çeviren geniş Arap kütlesi tarafından inşa olunmak, denize dökülmek istenilmektedir. Yahudilere karşı Araplar bir genocide hareketi hazırlamaktadırlar.

Fakat Yahudiler oraya nasıl gelmişlerdir? Orada ne işleri vardır? İki bin yıllık, dört bin yıllık köklere dayanarak bugünkü dünya haritası değiştirilemez.

1967'den itibaren başlayan savaş, Filistinlilerin müstevliye karşı olan savaşdır. Filistin'ilerin, gelip kendi topraklarını işgal eden yabancıları karşı vurmak hakkı nasıl inkâr olunabilir. Yerlerinden atılanlar savaşmasınlar mı? Filistin meselesini bu gerçek platformu üzerine koymak, o konudaki çok propaganda tahrifatını önleyecektir. Filistin her ırktan, her dinden Filistin'lilerindir ve kendi haklarındaki kararı Filistin'iler bizzat vereceklerdir.

Biz, Filistin'lilerin kabul edecekleri her hal şeklini kabul etmeye hazırız. Fakat Filistinlilerin adına söz söylemek hak ve yetkisine sahip tek teşekkül, Filistin mukavemetini temsil eden El Feth'tir.

El Feth'in güçlenmesi, Filistin halkı için kelimelerin tam anlamıyla bir edirilisattır. Zira İsrail devletinin kuruluşundan sonra yurtlarından olan Filistin'iler yirmil yıldan beri gözle

görüldür şekilde erimekteydiler. Yüzbinlerce Filistin'li mülteci kamplarda toplanmış, düneleiden farksız bir hayat sürdürmeğe başlamışlardı. Doğrusunu söylemek gerekirse, Arap devletlerinden çoğunun bu insanlara karşı tutumu yüzkızartıcıydı.

Bu durum karşısında Filistin'iler, kendi meselelerini Arap devletleri eliyle çözemeyeceklerini anlamışlar ve kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi gerektiği bilincine varmışlardır. Bu bilince ilk önce varan kimseler, kamplarda çürüyen mülteciler değil, Arap Üniversitelerinde okumak, Küveyt'te, Beyrut'ta nisbeten daha iyi imkanlar içinde bulunan Filistin'iler olmuştur.

Dünya kadar bu bilinçli azınlığın en ünlü kişisi Yusuf Beldas iken, bugün Yassir Arafat ön safa geçmiş bulunmaktadır. El Feth gerillalarının lideri Arafat, Kahire Üniversitesi'nde yetmiş ve Arap devletlerinin yenilgisiyle sonuçlanan 1967 İsrail - Arap savaşından sonra Filistin direniş hareketinin liderliğini üzerine almıştır.

Filistin'lilere kendi mücadelelerini kendilerinin yürütmesinde en büyük etken, Cezayir olmuştur. Cezayir'in 1962'de Fransızlara karşı bağımsızlığına kavuşarak Arap dünyasına girmesi, Filistinlilere yeni görüş ufukları açmıştır.

Ahmet Şukeyri'nin liderliğinde gayet güçlü bir bir şekilde çalışan, fakat isten çok lafla vakit geçiren Filistin Kurtuluş Örgütü'ne karşılık, El Feth sessiz ve derinden gitmiş ve bugün Filistin mültecilerinin tek örgütü haline gelmiştir.

Cezayir ve Suriye tarafından süslandırıp güçlendirilen El Feth militanları 1963'ten sonra saldırılarda bulunmaya başlamışlardır. El Feth'in en büyük başarısı, 1967 Haziran Savaşı olmuştur. İsrail'in Gazze'yi ve Ürdün'ün bir kısmını işgal etmesi, işgal altında kalan bütün Arap halklarını bu Filistin direniş hareketine katılmaya itmiştir. El Feth Gerillaları, bugün işgal altındaki topraklarda efsanevi bir haber alma ve di-

şiplin örgütü halinde çalışmaktadır.

Ürdün'de halen 5 bin kişilik bir El Feth ordusu vardır. Bu ordu Kral Hüseyin'in ordusundan daha da güçlüdür. Ürdün'ün büyük bir kısmında güvenliği sağlayan, vergi toplayan örgüt El Feth'tir, bir bakıma devlet içinde devlettir.

Bugün Arap dünyasının gerçek kahramanı artık Abdülnasır değildir. El Feth'in lideri Yassir Arafat, Arap kitleleri nezdinde Nasır'dan daha büyük prestij sahibi olmuştur. 1967 yenilgisinin ezikliği içindeki milyonlar-

Cuntalar Pakistan'da huzuru sağlayamaz

Dört beş ay öncesine kadar Asya Kıtasının en istikrarlı ülkesi olarak görünen Pakistan'da sokak gösterileriyle Başkan Eyüp Han'a karşı başlayan muhalefet hareketi son günlerde adamakıllı şiddetlenmiş ve sokakla basılamayacağını anlayan Eyüp Han, yönetimi Kara Kuvvetleri Komutanı Yahya Han'a devrederek çekilmiştir.

Yahya Han ise, derhal bütün ülkede sıkıyönetim ilan etmiş, anayasayı kaldırmış, hükümeti dağıtmış, siyasi partileri ilga etmiş, yeni atanan Batı ve Doğu Pakistan valilerini azlederek yerlerine askeri valileri getirmiş, askeri mahkemeler kurmuş ve yüzlerce insanı tutuklamıştır.

Eyüp Han'ın yönetimi askerlere devretmesi tamamen bir danslık döğüştür. Zira, Yahya Han'ın da, Eyüp Han'ın en güvenilir adamı olduğu bilinmektedir. Artık prestijini yitiren ve sokakın muhalefetini önleyemeyeceğini anlayan Eyüp Han, usta bir manevra ile ülkenin yönetimini yine ipleri kendi elinde bulunan bir adama vermiş, kendisinin yapamadığı şeyleri ona yaptırmıştır.

Yeni yönetim özellikle Doğu Pakistan'da terör tedbirlerini artırmaktadır. Zira Doğu'daki sosyal huzursuzluk Batı'ya göre çok fazladır. Batıda adam başına 100 dolarlık mİlli gelire karşılık, doğuda bu miktar yılda ancak 50 doları bulabilmektedir. Korkunç sefalet içinde sürünen halk kitleleri, 1958'den beri hüküm süren Eyüp

Han'ın faşist iktidarına kendilerine hiçbir şey kazandırmadığını görmüşlerdir. Hint - Pakistan çatışmasından beri zorunlu olarak geliştirilen Çin - Pakistan dostluğu da, bu bölgede Mao'cu akımı güçlendirmiştir.

Doğu Pakistan'daki kargaşalıklarda her ne kadar Zülfiikâr Ali Buttho muhalefetin lideri olarak görülmüşse de, kitlelerin Mao'cu Milli Hareket Partisi'ne doğru kaydıkları ve bu partinin lideri Maulana Başhani'nin ön plana çıktığı bilinmektedir. Başhani, son kargaşalıklarda, halkı, fabrikaları, tarlaları derhal ele geçirmeye çağırmış, iki ay zarfında haftalık ücretlerinin en az 500 Türk Lirası'na yükselttilmesini istemiş ve kapitalistlere aşıktan açığa söylemeydan okumuştur.

«Kapitalistlerin inlerini basacağız, silahlarını ortaya çıkaracağız. Eğer kardeş kavgası gerekirse, bundan da çekilmeyeceğiz.»

Üniversite gençliği de bütünüyle sol ve Mao'cu muhalefetten yana çıkmış, hatâta bu muhalefet hareketinin başlatıcısı ve iticisi olmuştur.

Bugün Yahya Han'ın askeri yönetimiyle Pakistan'da sükunet sağlanmış gibi görünmektedir. Ama Pakistan'da sömürünün en reziline mahkûm emekçi kitleleri ülkenin kaderinde doğrudan doğruya söz sahibi olmak imkânını bulamadıkları ve sosyal dengesizlikleri ortadan kaldıramadıkları takdirde, başa kim geçerse geçsin, Pakistan huzura kavuşamayacaktır.

ANT'ın, Ortadoğu'nun ikinci bir Vietnam haline gelmekte olduğunu yazan iki yıl önceki nüshası

Bir çarpışmada İsrailiiler tarafından öldürülen El Feth gerillaları

Beklenen kitap çıktı

İdris Küçükömer

Düzenin yabancılaşması

BATILAŞMA

7,5 lira

İdris Küçükömer, bu kitabında, Batılaşma'nın halka nasıl karşı düştüğünü, Osmanlı ve dolayısıyla Cumhuriyet düzeni'nin nasıl yabancılaştırıldığını, İslamcı - doğucu halk kitleleri ile bugün CHP tarafından temsil edilen batıcı - laik bürokratlar arasındaki mücadelenin nedenlerini ortaya koyarak sosyalistlere stratejik ipuçları vermektedir. Lüks krome beş renkli ofset kapak içinde 164 sayfa 7,5 Lira...

ANT'ın DİĞER KİTAPLARI

ANARŞİZM

Karşıtlar Dizisi'nin ilk kitabında Daniel Cohn - Bendit ve Jacques Duclos'un anarşist ve egar-chistes akımlar üzerine karşı görüşleri bir araya getirilmiştir. Çift taraflı kapak içinde 210 sayfa 7,5 Lira.

İNCE MEMED I Sekizinci Baskı

Yaşar Kemal'in ikinci cildi de yakında çıkacak olan romanının birinci cildi. 557 sayfa, 15 Lira

ROMAN GİBİ

Sabiha Sertel'in 1919 - 1950 arasındaki mücadelesini belgeleyen anıları. 422 sayfa 15 Lira

SAVAŞ ANILARI (2. Baskı)

Ernesto Che Guevara'nın Küba devrim savaşının öyküsünü anlatan kitabı. Türkçesi: Seçkin Çagan, 300 sayfa, 10 Lira.

SİYAH İKTİDAR

Genç zenci İderi Stokely Carmichael Siyah İktidarı anlatıyor. Türkçesi: Can Yücel, 200 sayfa, 7,5 Lira.

NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ

Kemal Sülker, ünlü ozanın bütün kalem mücadelelerini bir araya getiriyor. 174 sayfa, 7,5 Lira

SABAHATTİN ÂLİ DOSYASI

Yakın tarihin en korkunç siyasal cinayetlerine Kemal Sülker ilk defa ışık tutuyor. 174 sayfa, 7,5 Lira.

ORTADİREK

Yaşar Kemal'in onbeş yılda tamamladığı dev üçlüsünün birinci kitabı. 460 sayfa, 15 Lira.

YER DEMİR GÖK BAKIR

Yaşar Kemal, dev üçlüsünün ikinci kitabında insanın bir düş dünyam yaratışını anlatıyor. 496 sayfa, 15 Lira.

ÖLMEZ OTU

Yaşar Kemal'in dev üçlüsünün son bölümü. Türkçeyi en büyük ustalıkla kullandığı kitap. 456 sayfa, 15 Lira.

UÇ ANADOLU EFSANESİ

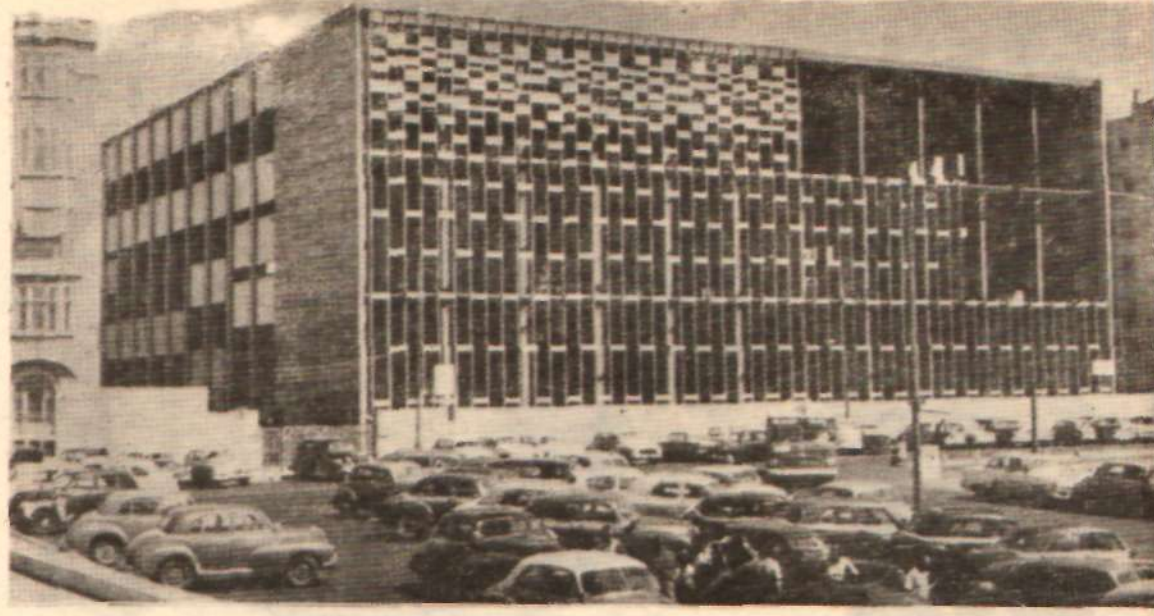
Yaşar Kemal'in kaleminden Köroğlu, Karacaoğlu ve Alageyik efsaneleri. 288 sayfa, 10 Lira.

GERİLLA NEDİR

Che ve Castro'nun hocası Alberto Bayo, gerilla tekniğini öğretiyor. Türkçesi: Mekin Göneng, 104 sayfa, 5 Lira.

YAŞANTIM

Yevtuşenko, Stalin dönemi ve sonrasında sanat hayatını anlatıyor. Türkçesi: Fektaş Ağaoglu, 144 sayfa, 5 Lira.

86 MİLYON LİRAYA MAL OLAN KÜLTÜR SARAYI
— Kapitalistler kongresi yüzünden yarımamalak açılacak —

Opera, parababaları şerefine erken açılıyor

Kültür Sarayı'nı mutlu azınlığa bırakmayınız!

YAPIMI için 23 yılda 86 milyon lira harcama İstanbul Opera Binası'nın bütün tesisleri tamamlanmadan son anda yarımamalak haliyle bir oldu bitti havası içinde açılmak istenmesi, milli eğitim bakanından başbakanına kadar bütün kadronun İstanbul'u bir «Kültür Sarayı»na kavuşturmak için seferber olması, AP'nin kültür düşmanlığını bilenler tarafından hayretle karşılanmıştır.

Kültür Sarayı'nın operayla mı, yoksa yerli bir gösteriyle mi açılması, tartışmaları sürüp giderken, iktidarı bu açılışı neden böyle aceleyle getirdiği meselesi pek kuralanmamıştır.

Herkesin kolaylıkla tahmin edileceği gibi, Kültür Sarayı'nın bir an önce açılmasında, AP'nin seçim yatırımı hesaba vardır. AP, 23 yıldır hiçbir iktidarın başaramadığı şeyi başarmış olmak, başkalarının başlatığı bir kuruluşu tamamlayıp ona sahip çıkmak hesabı içinde-

liği yıllık kongresi toplanacaktır. Dünyanın çeşitli ülkelerinden 2 bine yakın kapitalist, kongre için İstanbul'da bir araya geleceklerdir. Emperyalist ülkelerin büyük tröstleri bu toplantıda, geri bıraktıkları ülkelerin pazar olarak bölüşümü üzerinde yeniden pazarlıklar yapacaklar, yeni sömürü imkân-

larını tartışacaklar, bu arada sömürdükleri ülkelerin kompradorlarına verecekleri sadakaları tekrar gözden geçireceklerdir.

Emperyalist sömürünün en büyük firmalarından biri olan IBM (elektronik beyin) şirketinin genel başkanı Watson tarafından yönetilecek olan toplantının bütün hazırlıkları Vehbi Koc ve güreksini tarafından yürütülmekte, kapitalistlerin namus ağırlanması gerektiği, Demirel ve takımına dikte ettirilmiştir.

2 bin kapitalistin İstanbul'da bir araya gelmesi bizim sermayeci takımının ve onların hizmetindeki AP iktidarının etkilerini tutuşturmuştur. Aylardan beri, gelecek efendileri eğlendirmek için çeşitli organizasyonlar hazırlanmakta, sağa sola mektuplar yağdırılmakta, bir çok sanatçıya bu para babalarının önünde icrayı sanat etmeleri için bol keseden vaadlerde bulunulmaktadır.

Eh, dünyanın en büyük kapitalistleri buralara kadar gelmişken, onlara İstanbul'un 86 mil-

yonluk bir kültür sarayına sahip olduğunu göstermemek, özel sektörcü kalkınmanın bu şaheser örneğini gösterip karşılığında «sayenizde...» diye gerdan kırmamak düşünülebilir mi?

Madem ki, parababaları gelecektir, Kültür Sarayı'nın inşaatının bitmemiş olması, sorunun yöneticilerinin bulunamaması, personel ve teknisyen eksiklikleri, hattâ sahne asansörünün düşmesi hiç önemli değildir.

Demirel, basın toplantısında, Kültür Sarayı'nın en geç 12 Nisan'a kadar açılacağını müjdelmiştir. Doğrudurüst bir program yapılmadan, Ankara'ya Devlet Operası, Devlet Tiyatrosu ve Devlet Balesi seferber edilmiştir.

İstanbul Şehir Operası'ndan sadece bale ve koro sanatçıları alınmış bu gösterilerden sonra da Devlet Tiyatrosu ve Operası bölümleri sık sık İstanbul'a turneler düzenleyeceklerdir. Turneye çıkan ekiplerin bir günlük gideri 50 bin lira civarında hesaplanmaktadır. Ataköy blok apartmanlarında kalacak sanatçılara, yolukları dışında harca da verilecektir. Açılış gösterileri için bütçeden

İMECE

İmece'nin 95. sayısı Yücel ve yürüyüş sayısı olarak çıktı.

Ceyhan Atuf Kansu, Mucip ATAKILI, Talip APAYDIN, Mehmet BAŞARAN, Dursun AKÇAM, Kenan KELEŞ, A. ZİYA, Fakir BAYKURT, Nebi DADALOĞLU ve daha bir çok güçlü deyişlerle.

P.K. 373 ANKARA
ABONE FİYATI : 12,50 L.
Ant Der: 587

Sarı sendikacılığı koruma kanunu!

Gerçekten ilginç olaylar birbiri peşine sıralanıyor Türkiye'mizde. Öylesine şaşkınlığa düşüyorsunuz ki. Neyi nereden tutup, nasıl ele alacağınızı bilemiyorsunuz. Akılınız çok fazla, aptalınız da az gibi gözüküyor şöyle olaylara bir bakınca; sonra da geri kalmışlık içinde bocalıyoruz bu denli akıllı (!) varken güzelim memleketimizde. Bakın şimdi sendikal kesimde oynamak istenen bir oyunu ele alalım, altından ne sıvri zekalar çıkacak...

■ Parti üstü, parti altı

Türkiye'nin en çok üyeli konfederasyonu olduğunu söyleyen Türk İş'in genel kurulu Nisan 1968'de Ankara'da toplanmıştı. Genel Kurul'dan çok çok önce İktisat (Halk) Tunc ve Seyfi Demirsoy partilerle ilişkiler konusunda sloganı yerleştirmişlerdi. Genel kurul bunu daha güçlü olsun diye belgeledi ve «partilerüstü sendikacılık» Türk İş'in keskin sloganı oldu. Buna göre sendikalar partilerin dışında kalacak, baskı grupları olarak faaliyet göstereceklerdi. O sıralarda da Demirel «fabrikadan içeri siyaset sokmıyalım» di-yordu. Böylece, yani partilerüstü sendikacılık sloganıyla Hükümetle sulh içinde birlikte yaşamın formülü bulunuyor, sendikacılık bir anlamda etli-ye sütlüye karışmamak oluyordu. Sendikalar iki yılda bir sözleşme yapacaklar, karınca kaderince bir zaman sağlayacaklar, zamlar iktisadi konjonktür içinde 3-5 ayda erişecek ve bu sendikal hizmetin karşılığı: «aldat» olacaktı (Türk İş'in binlerce gecekonda sefaletini çağrıştırmayan binasını, makam

arabalarını, özel sekreterleri, maaş ve ödenekleri boi bol karşılayan aldat...) Partilerüstü sendikacılık, «politika dışı sendikacılık» şekline akıllı sendikacıların çabalarıyla çok önceleri dönüştürülmüş ve işçi kesimi de belli süre böylece uyutulmuştur. Ancak bilinçlenen emekçinin, politika, ekmeğin kavgası olduğunu kavraması karşısında, Türk İş'in bunu genel kuruluna da onaylatması telaşı bu kez kendini gösterdi. Ve de onay alındı. Oysa partilerüstü sendikacılık diye ortaya çıkanlar, partilerle kucak kucagaýdılar. Türk İş'in yönetim kurulunun çoğunluğu partilidir, bazıları da hatırı sayılır, azgın partizandır. İşte Çimse İş başkanı Hasan Türkay, AP'li ve Türk İş'li milletvekili. İşte Metal İş Federasyonu Başkanı, AP'li ve Türk İş'li milletvekili Kaya Özdemiroğlu. İşte kontenjan senatörü AP'li Vahap Güvenç... Dahaları da var. Demek ki, Türk İş'in partilerüstü sendikacılık sloganı bir yutturmacadan başka şey değildir ve de mucitlerinden başkasını kandıramamıştır. Bu, oyunun bir yönü.

■ Demirel ister de Türk İş korunmak istemez mi?

Gazetelere geçen bildirisiyle Türk İş, A.P.'nin Anayasa Nizamını Koruma Tasarısı'nın karşısında olduğunu belirtti. İlk bakışta böyle bir karşı çıkış bir işçi örgütü için olumlu gözükmemektedir. Ne var ki, birazdan belirtceğimiz gibi Demirel'in dikensiz demokrasi hevesinin yanında, Türk İş dikensiz sendikacılığı tezgahlamaya başlamıştır. AP'li işçi milletvekili olduğu övüle övüle söylenen Metal İş Federasyonu başkanı, Türk İş'li Kaya Özdemiroğlu «korunmalı» kanunların leblebi gibi sevk edildiği Meclise, kendisi de bir kanun teklifini aceleyle verirdi.

Kaya Özdemiroğlu 274 sayılı Sendikalar Kanunu ile 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun uygulamadaki aksaklıklarını ileri sürerek değiştirilmesini teklif etmiştir. Gerçekten de bu iki yasa büyük eksiklik ve boşluklar taşımaktadır. Ancak Özdemiroğlu'nun teklifi bu amaca dönük olmayıp, Türk İş dışında sendika bırakmamak ve kıpırdanmaya, bilinçlenmeye başlanış emekçi sınıfını faşist bir çembere sokmak isteğine dayanmaktadır. Teklif edilen kanun yürürlüğe girdiği anda, Türk İş dışında Sendika bul-

SEYFİ DEMİRSOY

mak mümkün olmayacak, Türk İş'li sendikalar muvazaaya ve sahteciliğe uygun bir usulle toplu iş sözleşmesi yetkisi alacaklar, işçi bir sendikaya ya-nalıp yakılıp girdi mi, bir daha çıkamayacak; işçi ve sendikalar tam bir O.L.A. metoduyla kontrol altında tutulacaktır... Özdemiroğlu'na göre herşey en çok üyesi olan konfederasyonun, yani Türk İş'in denetimi altında yürüyecektir. Tüm bu yasal tedbirlerle rağmen, herhangi bir sendika Türk İş dışında faaliyette bulundu mu, onu da kısa sürede benzetmenin yolu bile var: Getirilen teklife göre Türk İş'li olsun, yada olmasın tüm sendikalar üyelerini, gelirlerini, kısaca kendileri için «sr» niteliğinde olacak tüm bilgileri Türk İş'e bildirecekler. Türk İş de bundan sonra labına bakacaktır... Tüm bu tedbirlerle dikensiz sendikacılık yaratıldı mı, başarıyı tam kılacak, alış - veriş tam sağlayacak genel grev de var. Bununla da muvazaalar süslenecek...

Gördünüz mü akıllı kişilerin halini. Bir yandan bir koruma kanununa anayasa, babayasa diye karşı çıkarsın, diğer yandan kendi korunmanı sağlayacak belgeyi mübâhale etmeye çalışsın. Bir yandan partilerüstü sendikacılık dersin, diğer yandan içlerine balıklama dalsın... Önemli olan düzenin ve çıkarların korunması olduğuna göre, her yolu denemek hiç de faydasız değil.

Bütün bu basit oyunlar, şarklı kurnazlıklar halka çözümünü buluyor artık. Yakın bir gelecekte halk da kendi koruma kanununu çıkartma-ğa çalıştı mı, seyreyleyin gümbürtüyü ve de kuyruğu sıkışıp kaçanları...

Abdullah SERT

HALK TUNC

aynılan para 9 milyonu bulmak-tadır.

Doğrudürüst kadrosu kurul-madan böyle taşıma suyla de-ğirmen döndürür gibi faaliyete geçirilen Kültür Sarayı'nda milyonlarca lira harcanarak ya-pılacak gösterilerde uhşal ve halkçı oyunlar oynanması da beklenmemelidir. Doğaldır ki, bu turnelerde, bakan hanımları-nın - Devlet Tiyatrosu Mehmet Turgut'un karısının çevirdiği bir eeri oynamaktadır - boş zaman değerlendirilmelerine ve halkçı nitelik taşımayan eserlere yer verilecektir.

Kültür Sarayı'nın bir an ön-ce açılması için bu telaş sürüp giderken, insanın aklına ister is-temez, 13 yıldır yapılmakta o-lan Uluslararası Kültür Şenliği'nin geçen yıl hükümet tarafın-dan yasaklanmış olması gelmek-tedir. Bütün dünyanın genç sa-natçıların bir araya getiren bir kültür şenliğine izin veremeyen, kitap üstüne kitap toplayan, ar-ka arkaya yazar ve sanatçı mahkûm ettiren bir iktidarın, parabalaları ve seçim söz ko-nusu olunca birdenbire kültür aşkı kesilmesini herhalde kim-se yutacak değildir.

Şunu iyi bilelim ki, bugün Tak-sim Alanı'nda dikilen 86 milyon-luk yapı, ne parabalalarının, ne de onların hizmetindeki iktidar-ların eseridir. Kültür Sarayı, bu fakir milletin dışından turna-ğından artırp ödediği vergilerle yaptırılmıştır. Türkiye'nin ger-çek sanatçıları, Türkiye halkı

bu yapıya sahip çıkmalıdır. O-nu politik hesaplardan kurtar-malıdır.

Kültür Sitesi'nin özerk bir yö-netimde ve halkçı bir sanat iç-in işlerlik kazanmasını sağla-ma yolunda şimdiden faaliyete geçmelidir. Devrimci gençler, dünya gençleriyle yapacakları sanat şöenleri için bu salonla-rın kullanılmasını sağlamak ü-zere şimdiden ağırlıklarını koy-malıdır. Folklorcular, halk o-zanları, bestecilerimiz, hepsi hepki kültür merkezinin halk hizmetinde kullanılmasını sağla-mak için seferber olmalı, fakir halkın binasını, kürekli, smokin-li mutlu azınlığın gövde göste-risine sahne olmaktan kurtar-malıdır.

Taksim'deki yapı, iste ancak o zaman gerçekten Kültür Sa-rayı olacaktır.

Arnavutluk sanatçılarının gösterileri

Arnavutluk Folklor Toplu-luğu'nun İstanbul ve Ankara'daki gösterileri büyük bir ilgi ve hayranlıkla izlenmiştir. Dışişleri Bakanlığı'nın çağ-

rıştı olarak yurdumuza gelen topluluğun, Türkiye halkının Arnavutluk folkloru hakkında daha önceden edinilmiş bilgisi olmadığı halde bu kadar ilgi ile karşılanmasının nedenini, sanat-çıların başarısında bilimsel temele dayandırılan çalışmaları aramak gerekir.

Arnavutluk şarkılarının halk-ın yaşantısını anlamlandıran güzellikleriyle Fitnat Reça, Lu-cio Miloti, Fatime Sokoli, Drita Uapayani, Nalle Hoca, İbrahim Tukçi, Kemal Kurtuşa, Cevdet Hafizi gibi başarılı sanatçılar tarafından söylenmesi ve koro-nun ender raslanan nitelikteki kalitesi bile dinleyicilere yeni bir dinamizm verecek güçtedir.

Halk danslarının kreografik unsurlarla değerlendirilmesi, güçlendirilmesi ise, topluluğun bu yöndeki başarısını da artır-maktadır. Folklor çağdaş bale sanatına uygun bu çeşit katkı-larda bulunulması, ortaya «Ko-rap Çobanı» «Kartalları», «Dre-pulu», «Dardhas» gibi, tekrar tek-rar seyretme isteği uyandıran danslar çıkarmaktadır. Çeşitli yörelerin orijinal renk ve figür-leri, bir araya gelerek yeni bir folklor sentezi, folklor de-ğeri-lendirmesi yaratılmasını sağ-lıyorlar.

Bilimsel temele dayandırılan folklor çalışmalarının sanatçıla-rın başarıları ile de olağanüstü bir ilgi uyandıran, gerek Ar-navutluk Folklor Topluluğu'nun

uluslararası bir topluluk düze-yine çıkaran gösterileri, halkçı sanatın değerli bir ürünü ola-rak, Türkiye'deki bazı çevrele-re de örnek olarak göstermek gerekir.

Topluluğun, gördüğü büyük ilgi dolayısıyla, İstanbul'da iki gösteri daha yapması kararla-ğ-tırılmışsa da, son anda Dışişleri Bakanlığı, siyasi mülahazalarla gösterilere izin vermemiştir.

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eskiz ve program hazırlanır. Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar tizlikle yürütülür.

Çağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Amerikan haremine girme mücadelesi!

LTİNCİ sayfamızdaki haberde de belirttiğimiz gibi, CHP ileri gelenlerinin seçim öncesinde peşpeşe Amerika'ya çağırıldığı haberi ilk defa Yeni Gazete tarafından detaylı olarak verilmiştir. 1963 seçimlerinden önce açığa çığa AP'ye oynayan Amerika'nın bu defa da CHP'ye oynaması gazetelerde ve kamuoyunda geniş yankılar yaratmıştır.

Haberi veren Yeni Gazete, erkeci gün yayınladığı bagyazıda Ali İhsan Gökçü'nün demecini eleştirerek şu yorumu yapmıştır:

«Bu sözlerin altında yatan mâna hayli manidardır. Geçen seçimlerden önce Amerika'nın AP'yi desteklediği ve AP'nin bu destek sonunda seçimleri kazanacağı ima edilmek istenmektedir. Şimdi ise AP yıpranmış ve Amerika CHP'yi tutmağa karar vermiştir.

Ali İhsan Gökçü'nün söylediği sözler üçlüdür. 1964 seçimlerinden önce ortaya maksatlı olarak Amerika'nın AP'yi tuttuğu, Johnson'la Süleyman Demirel'in arkadaş olduğu lafları çıkarılmış, bu dedikodu seçim öncesi ve seçim sonrası uzun süre devam etmiştir. Hatta, bugün bile AP Amerika'ya yakın bir parti olarak muhalifleri tarafından suçlanmakta ve Demirel, Amerika'nın olarak itham edilmektedir. Ashında biz ne AP'yi Amerika'nın bir oyuncak hâlinde görmek isteriz, ne de Amerika'nın Türkiye'de böyle küçük oyunlara kalkıştığına inanmak isteriz. Ama kim ne derse desin, önümüzdeki günlerde bu konu yeniden bahis mevzuu olacaktır.

Şahsen biz, CHP'li liderlerin Amerika'ya gitmesini bir Amerikan oyunu olarak kabul etmiyoruz. Ama, geçen seçimden sonra AP'yi Amerikancı olarak itham eden CHP'li liderlerin peşpeşe Amerika seyahatine çıkmamaları kendi acaibelerinden kaynaklıdır.

Hatırlarda olduğu üzere bilhassa CHP, AP'yi Amerika'ya yakın olmakla itham eden bir partidir. Ancak, yukarıda dediğimiz gibi, biz ne Amerika'nın Türkiye'de böyle küçük oyunlar

Domuz oğlu domuz!

Ben halen Cidde'deyim. Müessesemle başında oturup işlerimi bizzat tedvir ve idare edemiyorum. Şimdi hiç olmazsa 3-5 saat yazıp neyredebiliyorum. Gelirsem o fırsat da verilmeyecektir.

BUGÜN önce Allah'a, sonra kardeşlerime emnettir. Cenab-ı Hak muhafaza buyursun, sayet mali sıkıntılar yüzünden faaliyetini tatil ederse, mesuliyet bana ait oluyacaktır.

AÇIK İHTAR

BUGÜN'ün kapanması için çalışan sahtekarlardan birine:

Senin foyanı açığa vurmak boynunun borcu olsun. İlk önce kaçakçılardan ne kadar rüşvet aldığını, geceleri evine gelenlerle neler yaptığını açıklayacağım. Domuz oğlu domuz!

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 25.3.1969)

oynadığına inanmak isteriz, ne de Amerika'ya giden veya gitmek üzere olan CHP'li liderlerin Amerika'nın tesiri altında kalacağına inanmak isteriz. Bizim bildiğimiz kadar Ali İhsan Gökçü, Satır ve diğerleri Amerika'ya gitmeden hangi inançtalarsa, dönüştü de aynı inançta olacaktırlar. Bize kalırsa bu olayın en önemli yanı, son yıllarda ortaya atılan Amerikancı lafının bizzat CHP liderleri tarafından yıkılmış olmasıdır.

Yeni Gazete, CHP'li liderlerin ziyaretlerinin ardında bir Amerikan oyunu olmadığını, Amerika'nın Türkiye iç politikasına müdahale etmediği tezini savunarak sadece Ali İhsan Gökçü'nün sözlerini eleştirmekle yetinirken, Akşam'da İlhami Soysal da Ali İhsan Gökçü'ü esiyasî basiretsizlikle suçlayarak şöyle demiştir:

«Bir politikacının, bir gazetecinin bir başka ülkeye çağrılı olarak gitmesinin, görgüsünü, bilgisini artırmasının yadigarı olacak, kınanacak hiç ama hiçbir yanı yoktur. Bir geziye gitti diye, daveti yapan ülkenin borazanı başına olacak kişi, öyle bir geziye gitmeden de daha kolay yollardan aynı işi yapabilir.

Ama, Amerika'ya gidip geldikten sonra yetkili bir CHP'li, «Amerikalılar AP'nin çok yıprandığını ve geçtiğimiz senelerde başarıya ulaşamadığını biliyorlar. Herhalde 1969 seçimleri arifesinde birgeyler sezmiş olacaklar. İlgililer bilhassa CHP'nin NATO'ya karşı takındıkları tavır dolayısıyla Amerika'nın tekrar CHP'ye sempati beslediğini belirtmişlerdir» derse, buna en basitinden siyasi basiretsizlik denir.

Türkiye'nin meselelerinin Amerika eliyle halledilebileceğini ima eden bu sözler, maalesef eski bir meslektaşımızın ve dostumuz Ali İhsan Gökçü tarafından söylenmiş, üstelik yayınlandıktan sonra da yalanlanmamıştır. Vaktiyle Amerika'ya AP'li davet edilirdi, onlar iktidara geldiler, şimdi CHP'li davet ediliyor, biz iktidara geleceğiz diye düşünmek, tek kelime ile aç tavuğun ruyasında kendisini darı ambarında görmesine benzer.

Partilerde kendilerine post verilmiş kişiler ağzlarından çı-

kan kulakları duyar şekilde hareket etmek durumundadırlar. Yoksa birtakım laflar adamın suratına çarpık çarpık verir ve adama sen satılmışsın arkadaş, bile denir.»

Amerika'nın ikinci oyununa günlük basında en sağlam teşhis koyan ise Günaydın Gazetesinde yazdığı fıkıyla Azdı Nesin koymuştur. Nesin «Bir efendinin iki haremini başlıklı fıkırasında şöyle demektedir:

«Amerika Türk toplumunun organik yapısına, kaslarına, kemiklerine, iligine, hücrelerine kadar öylesine yerleşmiş ve yerleştirilmiştir ki, Amerika istemeden Türkiye'de hiç birşey olamayacağına insanlar iyice inanmışlardır.

Şimdi bu inancı, seçim öncesi hazırlığı olarak kimi CHP'li kullananlardır. Bugünlerde Birleşik Amerika Hükümeti, hangi nedenleyse, Kemal Satır, Nihat Erim, Ali İhsan Gökçü v.b. gibi CHP ileri gelenlerini Amerika gezisine çağırmaktadır. Bu çağrının politik değerini, belki Türk halkı anlamaz diye, örneğin Ali İhsan Gökçü, kelimelerin üzerine basa basa şöyle yorumluyor:

— Amerikalılar AP'nin çok yıprandığını ve geçtiğimiz yıllarda başarıya ulaşamadığını biliyorlar. Herhalde 1969 seçimleri arifesinde birşeyler sezmiş olacaklar.

Bu sözlerle kimi CHP ileri gelenleri bize şunu anlatmak istiyorlar:

— Dalga geçmeyin! Amerika, Türkiye'deki değişikliği anladı ve başarısız AP'nin kuyruğunu bırakarak bizim kuyruğumuzu yakaladı. Bundan sonra bizi destekleyeceğine göre, siz de aklınızı başınıza toplayıp oylarınızı CHP'ye verin!

Bu düşünceleriyle CHP ve AP, bir efendinin iki haremini gibidirler. Amerika, iki evli bir hovarda... İki kışkanc kuma da efendinin gözdesi olmak, göz-

ne girmek için didiniyor, çarpınyorlar.

Bu konuda son günlerin haberi şudur: Amerika bize bir milyar liralık askeri yardım yapacak. Yunanistan'a yapılan askeri yardım ise yarım milyar lira.

Oh, oh... Bir sevinç, bir sevinç...

İç ve dış politikadaki bu «Bir efendinin iki haremini» oyunundan utanç duyuyoruz.

Son günlerde çok olumlu konuşmalar yapan CHP Genel Sekreteri Sayın Bülent Ecevit'in bu konularda da seçim öncesi bir açıklamada bulunması gereklidir, sanıyoruz.»

Viski şişesinin gölgesinde!

Bu ayın en güzel gecesinde ben Güven Partililer arasında geçirdim.

Hayret...

Bana ve zevceme, Güven Partisi protokolünün zirvesinde yer verildi. Liderin pek genç ve son derece kibar zevcesinin sağında ve hârikülâde bir insan olan Bayan Mümtaz Tarhan'ın tam karşısında ve silme dolu bir viski şişesinin önünde oturtulmuşum.

Mümtaz Tarhan Bey, bana ve zevceme cidden mümtaz insanlar arasında bir gece yaşattınız... Size teşekkür etmemeli miyim? Bu kadar güzel derlenmesi, bu kadar göz alıcı bir buket bir tesadüfün eseri olamaz. Bu toplantıda bir hüner vardı... Bir sosyete hüneri...

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 25.3.1969)

Lotarya'lı kavga!

Demokrasilerde dördüncü kuvvet denilen basın politik tutuma ne kadar önemli olursa olsun, gazetelerin aynı zamanda birer ticari müessese oldukları gerçeği hiç hatırdan çıkartılmamalıdır. Gazetelerin aynı zamanda birer ticari müessese olduğu gerçeği kabul edilince, bunların yaşayış ayakta kalabilmeleri için ticaret usullerinin gereğini yerine getirmek durumunda olduklarını da kabul etmek gerekecektir. İktidarların açıkça çıkmadıkları gazetelerin bile, satışlarını arttırmak için çeşitli ticari kuralları ve hatırlatıcıları uyguladıkları bir dönemde, varlığıyla sonuna kadar uğraşan ve Türkiye'nin büyük gazeteleri arasında yer alan Akşam'ın da bu yollarla kavgasını sürdürmeye çalışmasını yadırgamamak gerekir.

YORUM
(Akşam - 22.3.1969)